

**Πολυκατοικία στον Ασύρματο:
Προσαρμόσιμη Επανάχρηση και Επαναπρογραμματισμός**

Apartment building in Asyrmatos:
Adaptive Reuse and Reprogramming

Ελένη Καραμήτρου, Χριστίνα Πλουμή

Επιβλέπουσα/ων: Κατερίνα Κοτζιά, Νίκος Πατσαβός

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Πολυτεχνική Σχολή, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Ακαδημαϊκό έτος: 2023-2024

Ευχαριστούμε όσους βοήθησαν για τη δημιουργία αυτής της διπλωματικής εργασίας και ιδιαίτερα την Κατερίνα Κοτζιά και τον Νίκο Πατσαβό που μας μετέφεραν τις γνώσεις τους και τον ενθουσιασμό τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ..... 7

ΕΙΣΑΓΩΓΗ..... 8-17

ΑΝΑΛΥΣΗ..... 18-28

BIRD WATCHING..... 29-53

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ..... 54-84

ΦΡΟΝΤΙΔΑ..... 85-100

Περίληψη

Η διπλωματική εργασία αυτή εστιάζει στην προσαρμόσιμη επανάχρηση και τον επαναπρογραμματισμό της πολυκατοικίας στον Ασύρματο, μια περιοχή μεταξύ Πετραλώνων και Λόφου Φιλοπάππου στην Αθήνα.

Η εργασία ξεκινά με μια ιστορική αναδρομή, περιγράφοντας τη μεταπολεμική εγκατάσταση των προσφύγων στον Λόφο Φιλοπάππου, γνωστή ως συνοικία Ατταλειώτικα, και την αντικατάστασή της από το συγκρότημα του Ασυρμάτου τη δεκαετία του '60.

Η πολυκατοικία που κατασκευάστηκε εκεί, αποτελεί παράδειγμα μοντέρνας αρχιτεκτονικής και αρχικά σχεδιάστηκε για να στεγάσει πρόσφυγες. Σήμερα, η διπλωματική εργασία επικεντρώνεται στην επανάχρηση αυτού του κτιρίου και των χώρων του, με στόχο να βελτιώσει την κοινότητα και το περιβάλλον του, μετατρέποντάς το σε έναν χώρο με σύγχρονες δραστηριότητες όπως bird watching, αρχιτεκτονικό τουρισμό, εκπαιδευτικά workshops, λαογραφικό μουσείο και πάρκο δραστηριοτήτων. Επίσης, γίνονται προτάσεις για την αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων, την αξιοποίηση της βλάστησης, την ορνιθοπαράτηρηση και τη δημιουργία υπόγειου πάρκινγκ. Στόχος της επανάχρησης είναι η ενδυνάμωση της αίσθησης κοινότητας και αλληλεγγύης μεταξύ των κατοίκων, καθώς και η ενσωμάτωση σύγχρονων περιβαλλοντικών και κοινωνικών προσεγγίσεων.

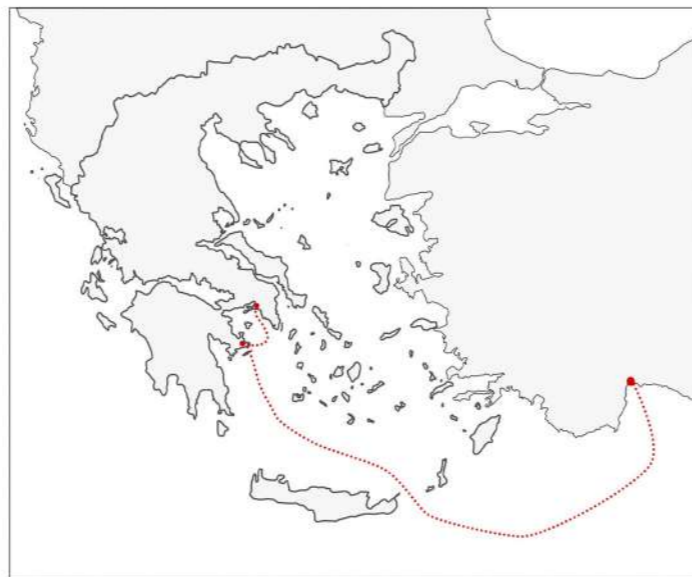
Abstract

The paper begins with a historical retrospection, describing the post-war settlement of refugees on Filopappou Hill, known as the Attaleiotika district, and its replacement by the radio complex in the 60s. The apartment building built there is an example of modern architecture and was originally designed to house refugees. Today, the diploma thesis focuses on the reuse of this building and its spaces, aiming to improve the community and its environment, transforming it into a space with modern activities such as bird watching, architectural tourism, educational workshops, folklore museum and activity park. Also, proposals are made for the upgrading of common areas, the utilization of vegetation, birdwatching and the creation of underground parking. The aim of reuse is to strengthen the sense of community and solidarity among residents, as well as to integrate modern environmental and social approaches.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματεύεται την προσαρμόσιμη επανάχρηση και τον επαναπρογραμματισμό της πολυκατοικίας στον Ασύρματο.

1922

Με την Μικρασιατική καταστροφή, κατάφτασαν στην περιοχή πρόσφυγες από την Αιτάλεια όπου δημιούργησαν έναν αυθαίρετο οικισμό, από τον οποίο σώζονται και λειτουργούν μόνο κάποιες παράγκες.

Αρχικά βρισκόμαστε στην Αθήνα και πιο συγκεκριμένα, μεταξύ Πετραλώνων και Λόφου Φιλοπάππου.

Για να κατανοήσουμε καλύτερα την ιστορία του Λόφου κάνουμε μία ιστορική αναδρομή στις φάσεις κατοίκησης του. Μετά την Μικρασιατική καταστροφή 800 οικογένειες προσφύγων από την Αιτάλεια, εγκαταστάθηκαν στο λόφο Φιλοπάππου, κοντά στη Σχολή Πολεμικού Ναυτικού, οι οποίες έφτιαξαν πρόχειρα καταλύματα, με ελάχιστα υλικά, τα λεγόμενα Αιταλειώτικα.

1923

1944

Ο Προσφυγικός Πληθυσμός των Ατταλειωτών θα εγκατασταθούν στις Δυτικές υπώρειες των λόφων Φιλοπάππου, πάνω στα βράχια, σε μια έκταση 30 στρεμμάτων.

Ο προσφυγικός πληθυσμός των Ατταλειωτών θα εγκατασταθεί στη δυτική πλευρά του Λόφου, πάνω στα βράχια σε μια έκταση 30 στρεμμάτων. Η κατασκευή των παραγκών γινόταν μόνο τη νύχτα και διήρκεσε 3 χρόνια, καθώς ότι ήταν ανολοκλήρωτο κατά τη διάρκεια της ημέρας, γκρεμιζόταν από τους αστυνομικούς. Ο οικισμός είχε πυκνή διάταξη, με τις παράγκες κολλημένες μεταξύ τους και ενδιάμεσα υποτυπώδεις χωματόδρομους, πλάτους 1 μέτρου. Όπου χρησίμευαν και ως αποχετευτικοί αγωγοί.

Συνοικία το Όνειρο

1944

1961

1967

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΣ ΑΠΗΓΟΡΕΥΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗΝ ΜΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

Διότι έδειχνε «πολλήν φτώχεια»

ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΕΠΙΣΤΟΗ ΒΙΑΗΣ ΚΑΙ Η ΑΣΤΥ-ΝΟΜΙΑ ΕΚΗΡΤΗΣΕ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΘΕΑΤΩΝ

Είς τὸ κινηματοθέσιον «Ρόδο» ἔστην ἀνωκλιθεὶς τὴν 11ην περ., ἕνα κοινὸν θεῶσιον: κινήσιν ἐπιπέδου τῆς «Καταράκης» ἢ ὅπως ἐξέκρινε ἄλλως τὴν αἰδέουσαν, ὅπου ἐπαρκεῖν νὰ προβῆται ἡ νέα ταινία «Συνοικία τὸ ὄνειρον» φησὶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ταινίου Θεωροῦσιν. Ἐνὸν τρεῖς αὐτῶν καὶ προσαρκεῖν ἀελοῦσαν κερδοῦσαν. Ἡ πρόβη, τῆς ταινίας, τελικῶς ἐπιπέδου, πρὸς τὸν ἀντικεινὸν κερδοῦσι πρὸς τὸν ἄλλον, ἔπει ὅμως ἡ ἑλληνικὴ εἶναι ἀπογοηστὴ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κοινῶ. Κατὰ τὴν ἐπίστασιν ἄλλα ἄλλα ἄρσεν ἡ πρόβη, τὴν δέξασιν, ἐπίστασιν ἄρσεν τὴν αἰδέουσαν, καὶ πρὸς τὴν εἰσοδὸν προσαρκεῖν τὰ θεῶσι θεῶσι τελικῶς ἐξέκρινε.

Στην ταινία του Αλέκου Αλεξανδράκη προβάλλεται η κοινωνική διάσταση της συγκοινωνίας του οικισμού, οι ανθρωπίνες ιστορίες, η καθημερινότητα, τα όνειρα και τα προβλήματα μιας πλευράς του ελληνικού πληθυσμού που μέχρι τότε παρέμενε απόκρυφη. Η ταινία έφερε τεράστιες αντιδράσεις και δέχτηκε λογοκρισία και απαγόρευση

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΩΝ
ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ
Ἡ γραφικότερα ἀλλ' ὄχι. — Ἐπίτα πού κτίζονται μέσα σὲ μιά νύκτα. Μία εἰκὼν, ἔργον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκά, τὴν ὅποιαν πρὸ λόγου ἡ Παρθένος. — Τὰ περιβόλια καὶ τὰ νερά τῆς Ἀττάλειας. — Ἡ ἐξαιρετικὴ φιλοπονία τῶν κατοικῶν. — Γυναικοκαταγόμες στὴς βρύσας καὶ ἔμπορον μὲ τὸ νερό. — Ὁ ἐφημέριος τῶν τραῦν. Ἐργασίῶν διὰ τὸν συνοικισμὸν. — Εἰς τὸν συνοικισμὸν δὲν ὕψισται κρίσις.
ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ « Δ. Σ. ΔΕΒΑΡΗ

Η δεύτερη μετακίνηση των προσφύγων θα ξεκινήσει σταδιακά από το 1944 μέχρι το 1967 ενώ το 1961 προβάλλεται στο πανελλήνιο η ταινία του Αλέκου Αλεξανδράκη με τίτλο «Συνοικία το Όνειρο» όπου απεικονίζει τη ζωή στα Ατταλειώτικα. Η ταινία έφερε αντιδράσεις και δέχτηκε λογοκρισία και απαγόρευση.

1954

Το 1954, η Βασίλισσα Φρειδερίκη βάζει τον θεμέλιο λίθο για την ανέγερση των νέων προσφυγικών κατοικιών.

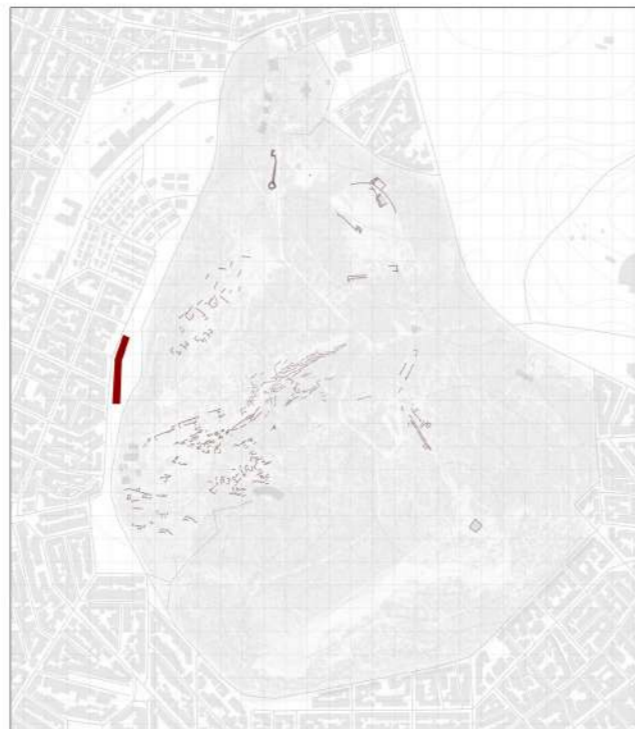

Αποφασίζεται τελικά το γκρέμισμα των σπιτιών του προσφυγικού συνοικισμού και η μεταστέγαση των κατοίκων του σε νέες κτιστές κατοικίες, στα πλαίσια της αναβάθμισης της εικόνας της πόλης.

Η αρχή του τέλους της συνοικίας ορίζεται το 1952 με την επίσκεψη της βασίλισσας Φρειδερίκης στον συνοικισμό του Ασυρμάτου, που οδήγησε στην επίσπευση των διαδικασιών για την επίλυση του στεγαστικού προβλήματος των προσφύγων. Αποφασίστηκε τελικά το γκρέμισμα των Ατταλιώτικων και οι πρόσφυγες μεταφέρθηκαν σε νέες κατοικίες, οι λεγόμενες «τα Πέτρινα της Φρειδερίκης». Μέχρι το 1956 είχε ολοκληρωθεί η ανέγερση 170 κατοικιών αλλά δεν έφταναν για να στεγάσουν το σύνολο των προσφύγων. Έτσι αποφασίστηκε η κατασκευή της πολυκατοικίας του Ασυρμάτου για την στέγαση των υπολοίπων.

1967

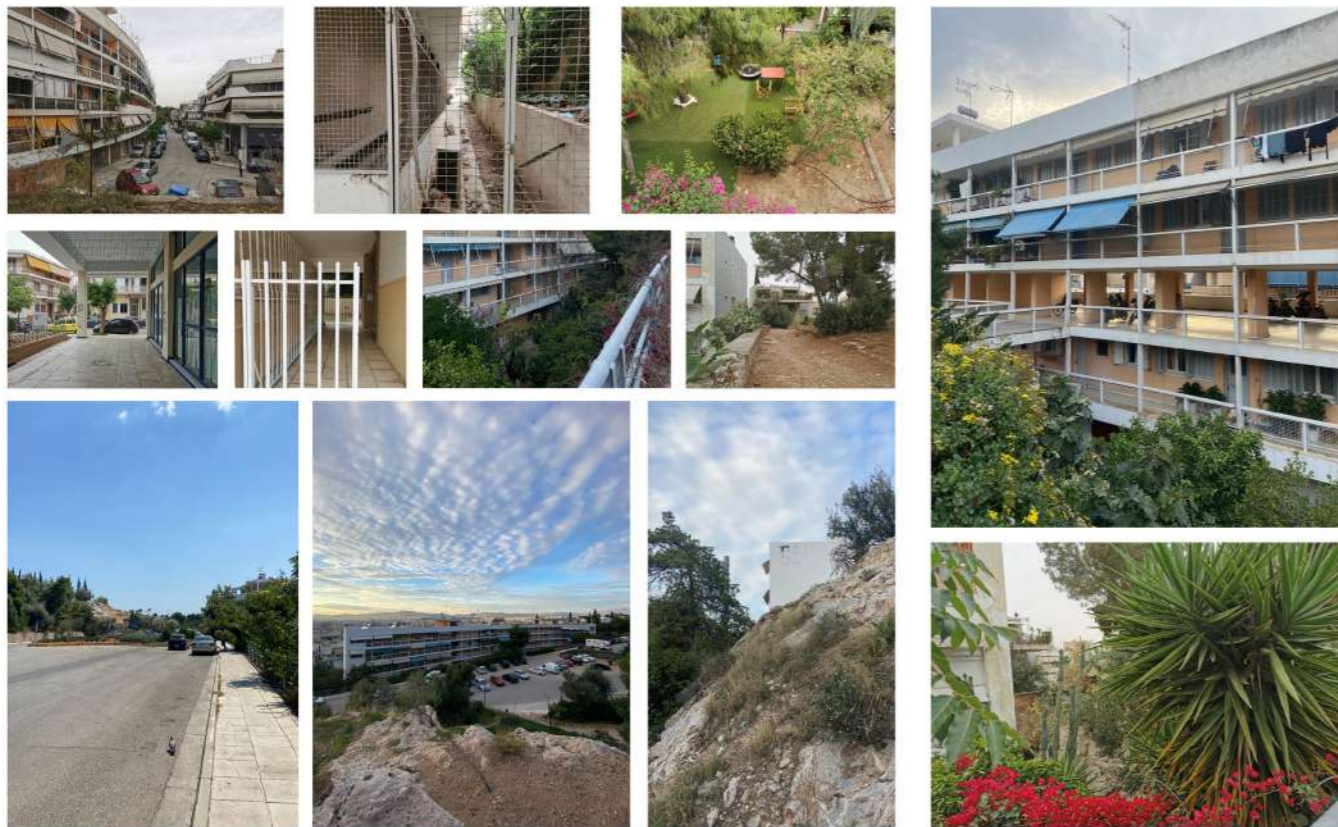

Το 1967 ανεγείρεται στα όρια της πόλης με τον λόφο, και στο σημείο που άλλοτε ήταν η είσοδος του προσφυγικού οικισμού, η πολυκατοικία της Έλλης Βασιλικιώτη, με σκοπό την στέγαση και των τελευταίων κατοίκων της «Συνοικίας το όνειρο».

Το 1967 ολοκληρώνεται στα όρια της πόλης με το Λόφο, και στο σημείο όπου άλλοτε ήταν η είσοδος του προσφυγικού οικισμού η πολυκατοικία της Έλλης Βασιλικιώτη, στο πλαίσιο των μελετών της Υπηρεσίας Οικισμού, του Υπουργείου Δημοσίων Έργων. Πρόκειται για ένα από τα χαρακτηριστικά δείγματα μοντέρνας αρχιτεκτονικής εκείνης της περιόδου, με σαφείς αναφορές και ομοιότητες με αντίστοιχα παραδείγματα του εξωτερικού.

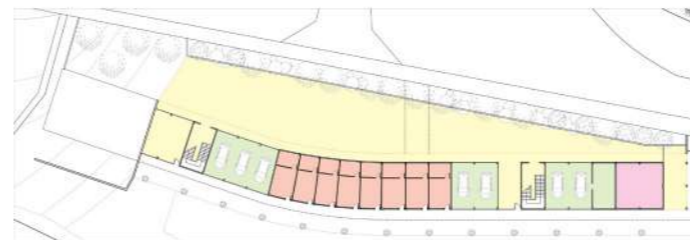
Η Πολυκατοικία του Ασύρματου

2024

Η πολυκατοικία σήμερα αποτελείται από 5 ορόφους, διαθέτει συνολικά 55 διαμερίσματα και χώρο για 8 καταστήματα στο ισόγειο.

Διάγραμμα υπάρχουσας κατάστασης
Κάτοψη Ισογείου

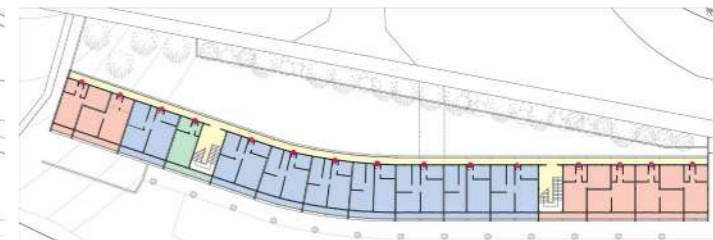
- Κοινόχρηστος χώρος
- Ιδιωτικός χώρος στάθμευσης
- Καταστήματα
- Νηπιαγωγείο

Βρισκόμαστε στο ισόγειο όπου με πορτοκαλί φαίνεται ο χώρος των καταστημάτων, τα οποία δεν λειτουργούν πια.

Δεξιά και αριστερά με πράσινο, είναι ιδιωτικοί χώροι στάθμευσης που έχουν δημιουργηθεί από τους κατοίκους.

Με ροζ φαίνεται ένα νηπιαγωγείο το οποίο δεν λειτουργεί πλέον και με κίτρινο ο κοινόχρηστος χώρος.

Διάγραμμα υπάρχουσας κατάστασης
Κάτοψη Ορόφου

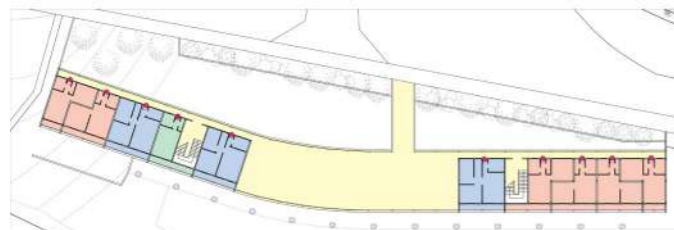

- Κοινόχρηστος χώρος
- Διαμερίσματα ενός υπνοδωματίου
- Διαμερίσματα δύο υπνοδωματίων
- Μονόχωρο διαμέρισμα
- Εισόδος Διαμερισμάτων

Συνεχίζοντας στον όροφο, η συνθετική του δομή ακολουθεί τη γραμμική οργάνωση κτιρίων με την ίδια τυπολογία όπου τα διαμερίσματα βρίσκονται σε παράταξη το ένα δίπλα στο άλλο και ένας γραμμικός διάδρομος κίνησης στην όψη τους, δημιουργεί την πρόσβαση σε αυτά. Στους διαδρόμους αυτούς φτάνεις μέσω δύο κλιμακοστασίων που αποτελούν τους κατακόρυφους πυρήνες κυκλοφορίας σε όλες τις στάθμες του κτιρίου.

Παρατηρούμε ότι υπάρχουν 3 τύποι κατοικιών το μονόχωρο με πράσινο, του ενός υπνοδωματίου με πορτοκαλί και των δύο με μπλε.

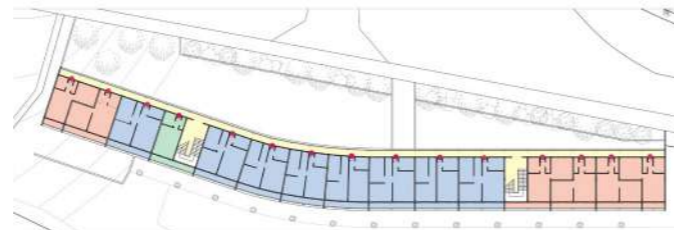
Διάγραμμα υπάρχουσας κατάστασης
Κάτοψη 2ου Ορόφου

- Κοινόχρηστος χώρος
- Διαμερίσματα ενός υπνοδωματίου
- Διαμέρισμα δύο υπνοδωματίων
- Μονόκλινο διαμέρισμα
- Είσοδος Διαμερισμάτων

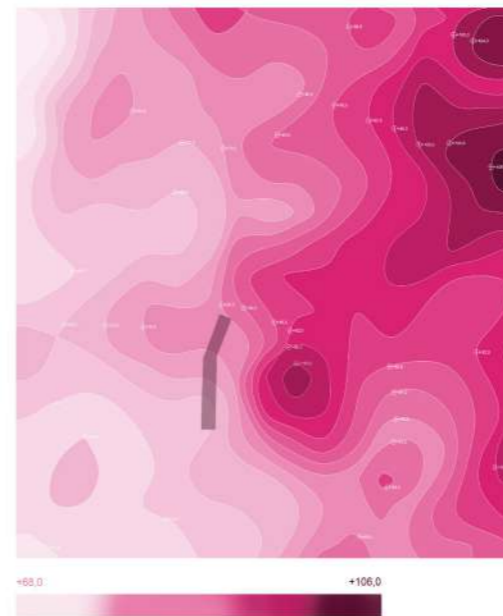
Αντίστοιχη διάταξη ακολουθεί και ο δεύτερος όροφος. Το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο του συγκροτήματος είναι ο διαμπερής ημιυπαίθριος χώρος που βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με το δρόμο. Ταυτόχρονα αποτελεί την κύρια είσοδο από την πλευρά του λόφου, αλλά και κοινόχρηστο χώρο συνάντησης των κατοίκων.

Διάγραμμα υπάρχουσας κατάστασης
Κάτοψη 3ου και 4ου Ορόφου

- Κοινόχρηστος χώρος
- Διαμερίσματα ενός υπνοδωματίου
- Διαμέρισμα δύο υπνοδωματίων
- Μονόκλινο διαμέρισμα
- Είσοδος Διαμερισμάτων

Οι δύο επόμενοι όροφοι ακολουθούν το ίδιο μοτίβο διαμερισμάτων. Η Βασιλικιώτη παρατηρεί τον τρόπο διαβίωσης των ανθρώπων του συνοικισμού και προσπαθεί να εντάξει το έργο της σε αυτή την περιοχή. Δημιουργεί έτσι ένα κτηριακό συγκρότημα και του μεταβιβάζει τα πολεοδομικά στοιχεία του οικισμού, με τη διαφορά ότι αυτά αναπτύσσονται καθ' ύψος. Παρόλα αυτά, οι σχέσεις των κατοίκων δεν διαφέρουν από αυτές μίας τυπικής πολυκατοικίας. Οι κάτοικοι δρουν ατομικά και όχι ως κοινότητα όπως γινόταν στα Ατταλειώτικα.

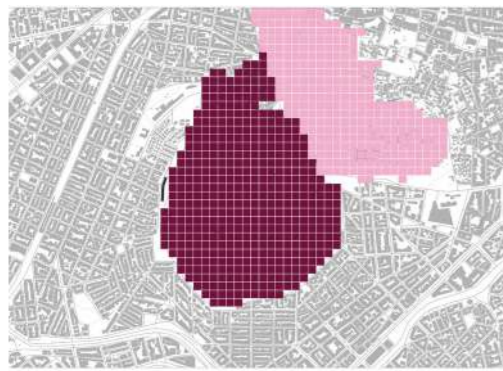

Όπως φαίνεται και στο τοπογραφικό ο Ασύρματος λειτουργεί ως όριο μεταξύ Πετραλώνων και λόφου.

Όρια περιοχών - Δομημένο Αδόμητο

Στο διάγραμμα χωρικής αναγνώρισης παρατηρούμε πως ο λόφος περιβάλλεται από οικιστική ζώνη και από ένα τμήμα αρχαιολογικών χώρων.

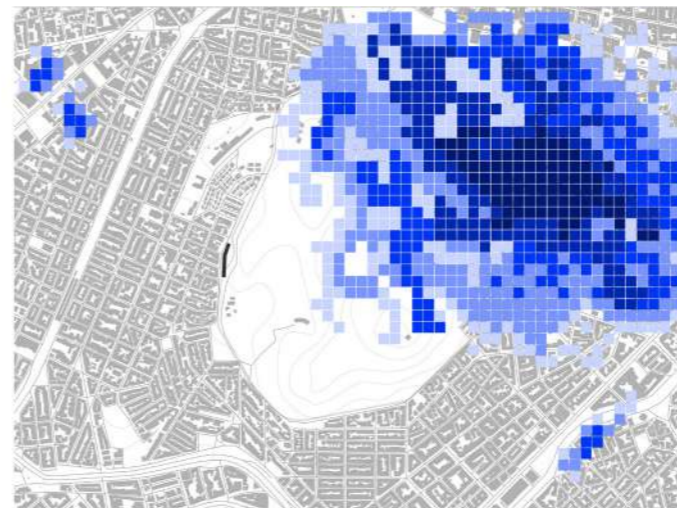

■ Λόφος Φιλκιάταις
■ Αρχαιολογικό σιτάκι

Στην πολεοδομική ανάλυση της περιοχής υπάρχουν τριών ειδών κατοικίες. Η πρώτη είναι η γενική κατοικία (γκρι), η δεύτερη είναι η μικτή κατοικία, όπου αναφέρεται σε κτίριο που συνδυάζει κατοικίες και επαγγελματικούς χώρους (ροζ), σε αυτό το είδος ανήκει και ο ασύρματος και η τρίτη είναι η αμιγής κατοικία όπου επιτρέπεται αποκλειστικά η χρήση των κτιρίων από κατοικίες (μπλε).

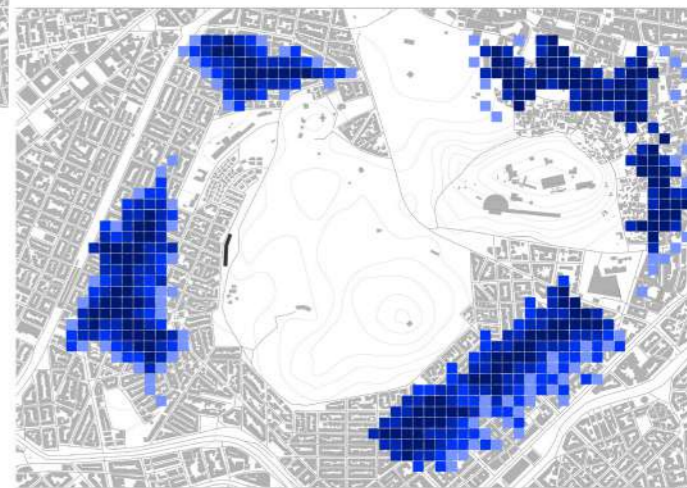
■ Αμιγής Κατοικία (Επιτρέπεται αποκλειστικά η χρήση κτιρίων για κατοικίες) ■ Εκπαίδευση
■ Μικτή Κατοικία (Κατοικία με επαγγελματικό χώρο) ■ Μουσεία
■ Γενική κατοικία

■ Ημερα ■ Εντονη

Έπειτα αποτυπώσαμε την πυκνότητα των τουριστικών διαδρομών την ημέρα η οποία περιλαμβάνει μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους.

Τη νύχτα οι τουριστικές διαδρομές περιορίζονται στην οικιστική ζώνη οι οποίες περιλαμβάνουν χώρους αναψυχής. Ο ασύρματος αποτελεί όριο των τουριστικών διαδρομών ημέρας και νύχτας.

■ Ημερα ■ Εντονη

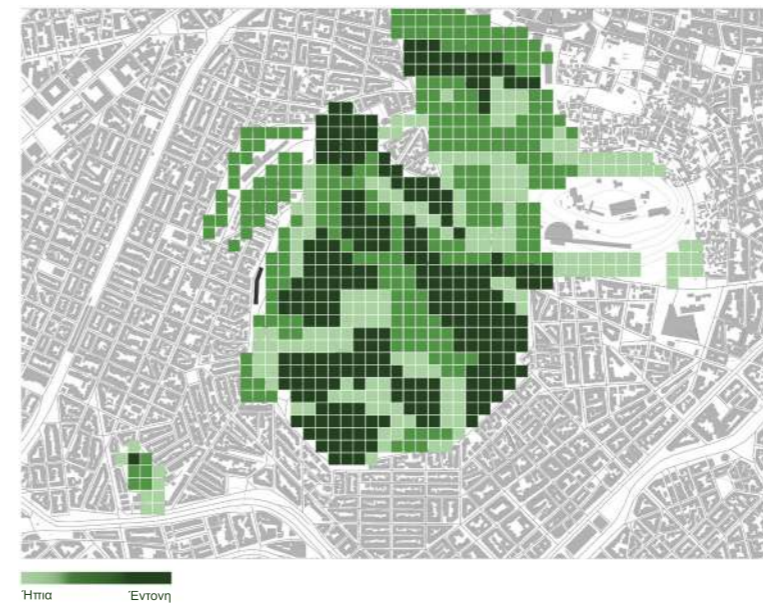
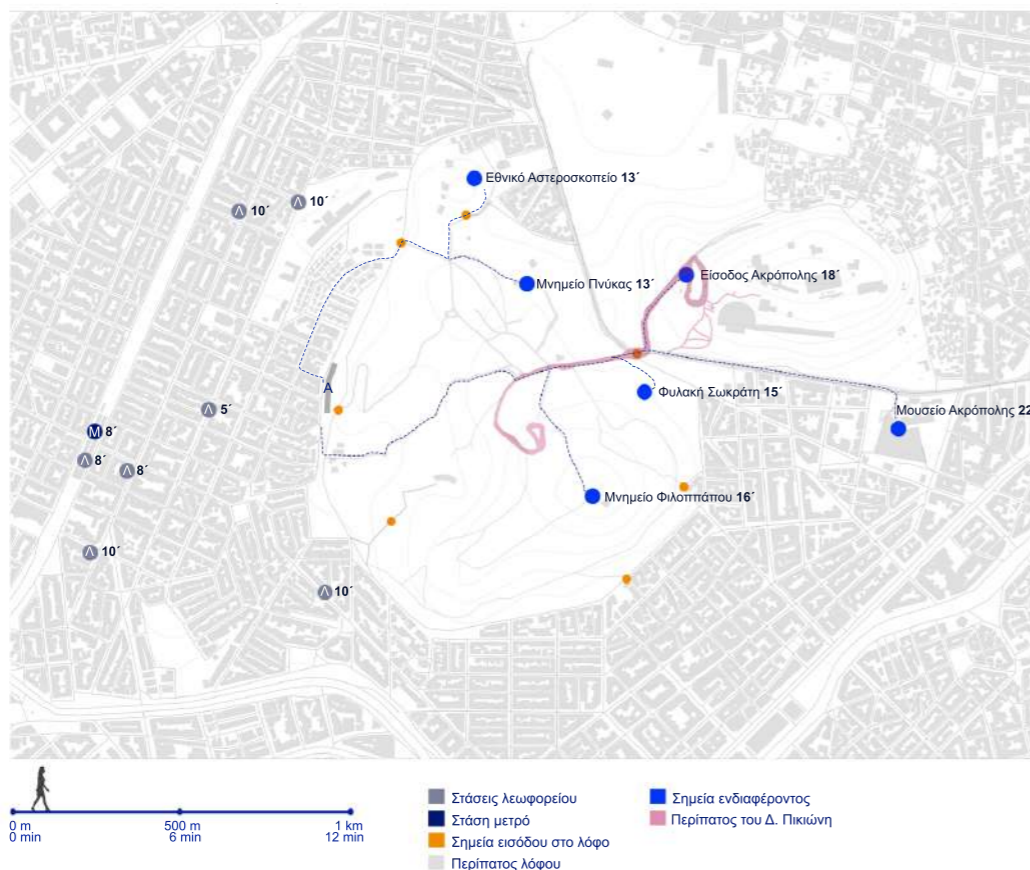
Στη συνέχεια εντοπίσαμε σημεία ενδιαφέροντος και χρονομετρήσαμε την απόστασή τους από τον ασύρματο.

Αρχικά τις στάσεις λεωφορείου και του μετρό.

Εστίασαμε στις εισόδους του λόφου και κυρίως αυτή δίπλα στον Ασύρματο.

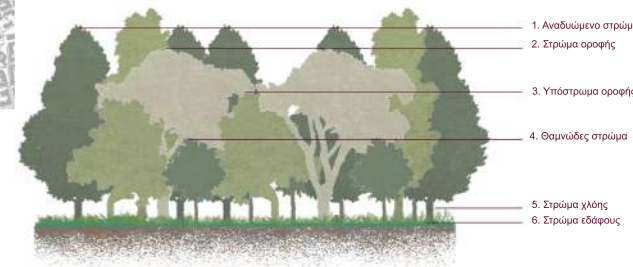
Τέλος καταγράψαμε την απόσταση των μνημείων του λόφου από τον Ασύρματο και σημειώσαμε τον Περίπατο του Δ. Πικιώνη.

Άρα οι αποστάσεις κυμαίνονται από 5-20 λεπτά με τα πόδια.

Αναλύσαμε την βλάστηση της περιοχής και παρατηρούμε ότι όλη βρίσκεται κυρίως στο λόφο.

Στη συνέχεια μελετήσαμε τα στρώματα που διαμορφώνονται σε ένα δάσος και πως βοηθούν στην ανάπτυξη του αλλά και στην καλή διαβίωση της πανίδας και κυρίως των πουλιών. Στο λόφο του φιλοπάππου υπάρχει έλλειψη από το θαμνώδες στρώμα το οποίο δεν προσφέρει καταφύγιο στη πανίδα.

- Είναι οι κορυφές των ψηλότερων δέντρων, οι οποίες μπορούν να ελέγξουν 10 μέτρα ή περισσότερο από τις κορυφές όλων των άλλων δέντρων του δάσους.
- Είναι η σκεπή του δάσους. Είναι ένα είκοσι δίκτυο κλαδιών και φύλλων που σχηματίζει ένα κάλυμμα το οποίο εμποδίζει το φως του ήλιου να φθάσει τα χαμηλότερα φυτά.
- Εκεί υπάρχουν χαμηλότερα δέντρα. Πολλά από αυτά τα δέντρα έχουν προσαρμοστεί στη σκιά και δια παραμένουν χαμηλά αλλά μερικά θα πάρουν τη θέση μεγαλύτερων δέντρων που έχουν πεθάνει και πέσει.
- Εκεί υπάρχουν οι θάμνοι.
- Τα φυτά που αναπτύσσονται κοντά στα εδάφος, όπως τα χορτάρι, οι φλιτζές, σχηματίζουν αυτό το στρώμα.
- Αυτό είναι το κατώτερο στρώμα του δάσους. Αποτελείται από βρύα και λιχηνές που μεγαλώνουν στα απομεινάρια των πεσμένων δέντρων, κλαδιών και φύλλων.

<p>Κυπαρισσία</p> <p>Γυμνόσπερμο, κωνοφόρο, αιθαλιόφυτο, το κυπαρισσί είναι στην οικογένεια των Κυπαρισσοειδών με 18 είδη που βρίσκονται στις περιοχές της Βόρειας Αμερικής, στις χώρες της Μεσογείου και στη Δυτική Ασία. Το περισσότερα είδη είναι δέντρα που φτάνουν σε ύψος τα 30 μέτρα και έχουν σχήμα σφαιλίκου.</p>	<p>Χαρουβά</p> <p>Καλλιεργείται εύκολα και εισαχθεί σε όλα τα είδη εκτός από τα υγρά και τα άπορα. Η καρποφορία της αρχίζει συνήθως το 6-7 έτος και συνεχίζεται για πολλά χρόνια. Μπορεί να φτάσει σε ύψος και τα 15 μέτρα. Βρίσκεται σε όθιες ποταμίων και παρόμοιες περιοχές της Μεσογείου.</p>
<p>Πεύκο</p> <p>Το πεύκο είναι αιθαλιό, ρετινωδά δέντρο και απάνθη θάμνος, με ύψος 3 με 80 μέτρα, με την ηλικιωμένη των ετών να είναι ύψος 15 με 45 μέτρα. Στην περιοχή της Αττικής τα πευκοδάση διαμορφώνουν το κατάλληλο περιβάλλον για τη φυσική εξέλιξη του οικοσυστήματος που θεωρητικά κινεζιάνθη από τους (βελανιδιά).</p>	<p>Δάφνη</p> <p>Είναι θάμνος ή μικρό δέντρο. Το χρώμα του είναι κισανόκωμο ή μωβρό όταν ωριμάσει, έχει σχήμα κωνοειδούς και μέγεθος μικρής θήλης.</p>
<p>Βελανιδιά ή Δρυς</p> <p>Είναι δέντρο ημιλά, αιωνόβιο που βρίσκεται είτε σε πευκές είτε σε ερυθρές περιοχές. Φτάνει τα 30 μέτρα σε ύψος και εισάγεται σε όλη τη χώρα περίβελαν.</p>	<p>Ροδοδάφνη ή ροδοδάφνη</p> <p>Η ροδοδάφνη είναι ένας αιθαλιός θάμνος της οικογένειας των ροδοειδών που μπορεί να φτάσει σε ύψος 5 μέτρων. Έχει μεγάλη αντοχή στην ξηρασία και μπορεί να βρεθεί και σε ημιθαμνώδη εδάφη.</p>
<p>Ελιά</p> <p>Είναι δέντρο αιθαλιό, έχει φύλλα αντίθετα, ομακωπάρια στην άνω επιφάνεια και αγραμμοειδή στην κάτω. Τα άνθη της είναι λευκά, μονομήτα και πολλά μικρά και εμφανίζονται προς το τέλος Μαΐου, ενώ ο καρπός ωριμάζει και συλλέγεται κατά τη πύλη του φθινοπώρου και αρχές του χειμώνα.</p>	<p>Μηδική</p> <p>Η μηδική ή πολυετής τριφύλλι, είναι ανθοφόρο φυτό και ανήκει στην οικογένεια των ροζοειδών. Παράγει τουλάχιστον 87 είδη και αναπτύσσεται κυρίως νύχτα από τη Λακωνία της Μεσογείου.</p>
<p>Κίτος</p> <p>Είναι θάμνος πολυετής που φτάνει να ένα μέτρο, αραιωτός και πυκνός.</p>	<p>Σπίρτος</p> <p>Το σπέρτος είναι φυλλοβόλο, καλλυμπακτικό θάμνος με πολύ πλούσια ανθοφορία και ιδιαίτερα φύλλωμα. Είναι φυτό των παραθαλάσσιων χωρών και προτιμούνται να αντίξει στη ζεστή και την ξηρασία του καλοκαιριού, ρχόν το φύλλο του πριν αρχίσουν οι ζέστες.</p>
<p>Ασπράκι</p> <p>Η ασπράκι είναι ετήσιος φυτό - θάμνος. Φυτάνει κυρίως σε βροχοειδή ή πετρωτά εδάφη και φτάνει έως και ενάμιση μέτρο μέγιστο ύψος. Συνήθως αναπτύσσεται στην περιοχή από τα πύλη του Μαρίου έως τις αρχές του Ιουνίου. Το άνθη της έχουν χρώμα κίτρινο και σχηματίζονται στις κορυφές του φυτού.</p>	<p>Υγίς (βισανική)</p> <p>Οι υγίς είναι πολυετής ποικιλία φυτά, που ανήκουν με πρόπονη ρόμπαση (ροδόβιας υγίς), ή, σε ξηρότερα κλίματα, από βελανιδιά (βελανιδιάς υγίς). Έχουν μικρά, άβια, σπληνι αναπτύσσεται, το οποίο μπορεί να είναι απλή ή διπλασιασμένα, στενιά ή κούβια, και πια ή έχουν μια κυκλική δακτύλη.</p>
<p>Ρίγανη</p> <p>Η ρίγανη είναι αρωματικό ποώδες, πολυετές, βιγακτικό και θάμνος φυτό της Μεσογείου και της Κεντρικής Ασίας. Το φυτό έχει ύψος 20-80 εκ., έχει φύλλα αντίθετα μήκος 1-4 εκ. Αναπτύσσεται καλά και σε πολύ φτωχά, ξηρά και πετρωτά εδάφη.</p>	<p>Κρίκος</p> <p>Ο κρίκος είναι φυτό χαμηλής ανάπτυξης που φτάνει σε ύψος τα 10 με 20 εκατοστά, διαθέτει φύλλωμα που θυμίζει γρασίδι και επιμπασιον βελανιδιά σε κυκλικούς σχήμα και ποικίλα χρώματα: κίτρινο, λευκό, ροζ, μωβ, χροιά ενίοτε αναπτύσσεται και διακοσμείται ποικίλως.</p>
<p>Θυμάρι</p> <p>Είναι θάμνος μικρού ύψους (έως 30 εκατοστά), με άβιατα, βελανιδιά, ήριμα αντίθετα ανάσθη πολύ ευαίσθητο άρωμα. Απαντάται στις νώτες και μεσογειακές περιοχές της Ευρώπης σε διάφορες περιοχές της Ασίας και καλλιεργείται στη βόρεια Αμερική.</p>	<p>Κικανδο</p> <p>Η Κικανδο είναι γένος αγριοκλαδικών, πολύ ανθεκτική στην μετανοοειδή χώρα. Είναι πολυετές φυτό με πυκνά άνθη από τον Απρίλιο μέχρι τον Ιούλιο. Το άνθη του φυτού αναπτύσσεται πάνω στον κεντρικό άξονα βλαστή.</p>

Εμβαθύνουμε την έρευνα όσο αφορά τα είδη των φυτών που αποτελούν τη χλωρίδα του Λόφου. Παρατηρήσαμε ότι τα πιο συχνά είδη είναι το τεύκο και το κυπαρισίσι.

Μετά την παρέμβαση του Πικιώνη στο λόφο φυτεύθηκαν νέα είδη όπως η ρίγανη, η ροδοδάφνη και το θυμάρι τα οποία εξαπλώθηκαν σε όλο το λόφο.

Μελετήσαμε τα κύρια είδη πουλιών που παρατηρούνται στο λόφο και μέσω της ορνιθολογικής εταιρίας συμπεράναμε πως χρόνος με τον χρόνο μειώνονται.

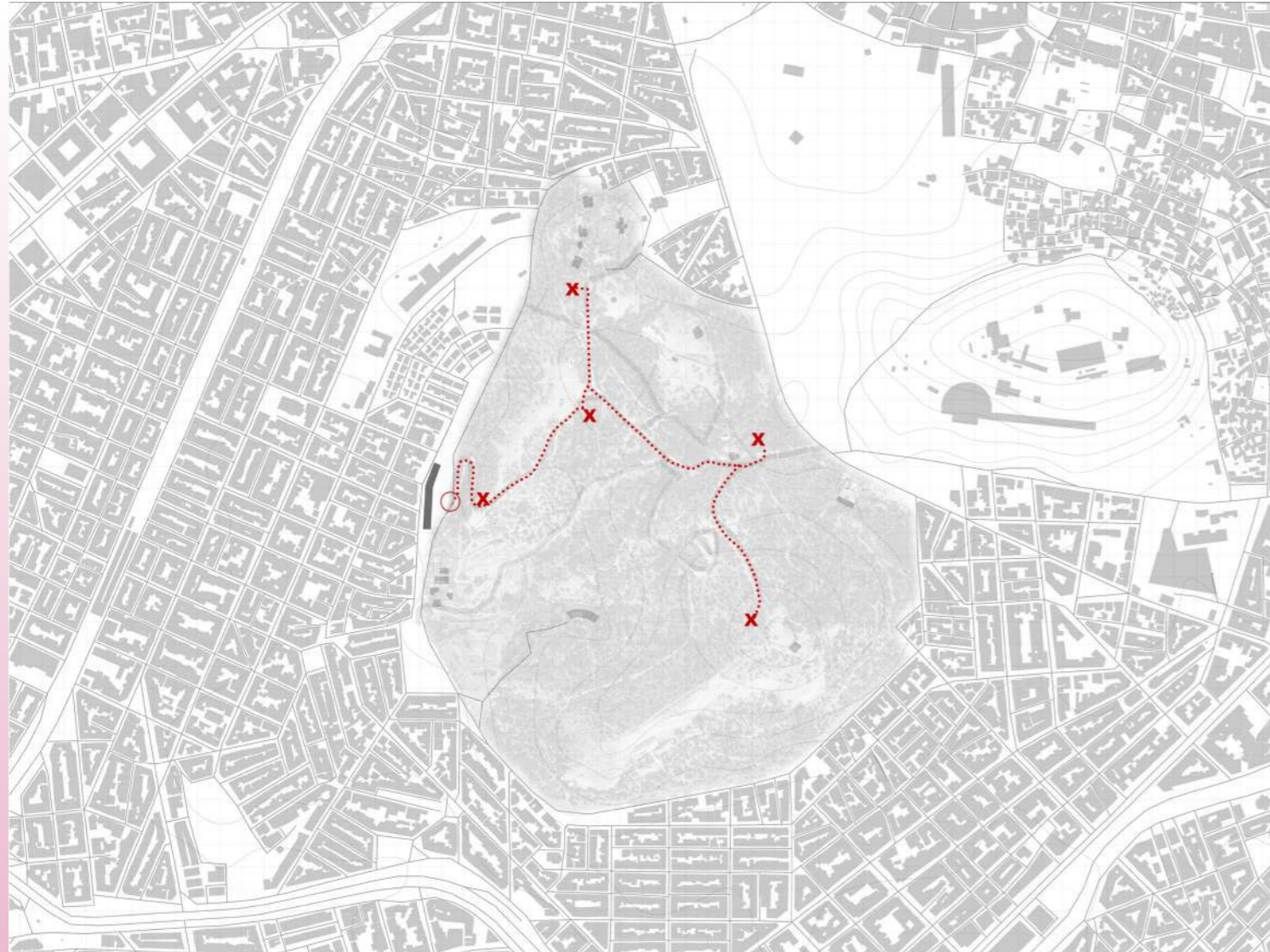
Ονομάζονται κοινά είδη πουλιών. Με τον όρο αυτό εννοούμε ότι είναι τα πιο εύκολα για να τα παρατηρήσουμε στα χωράφια, στις πόλεις ή στους υδροβιότοπους.

<p>Γκιουλής - Otus scops</p> <p>Στην Ελλάδα είναι συνήθως εσπερίτης την άνοιξη και το καλοκαίρι. Στην Κ. και Ν. Ελλάδα, όπως και στην Κύπρο είναι μόνιμος κάτοικος.</p>	<p>(Ευρωπαϊκό) Τρυπαρόχη - <i>Tragopelia tragonotis</i></p> <p>Στην Ευρώπη απαντά σε όλα τα ήμερα, εκτός από τις βόρειες περιοχές.</p>
<p>Κοκκοβαράτης - <i>Coccothraustes coccothraustes</i></p> <p>Στην Ελλάδα, ο κοκκοβαράτης απαντά σε όλα τα ήμερα καλοκαιρινά και κεντρικά χώρα. Δυστυχώς, είναι κοινό είδος μόνον τοπικά (ισοπέδια οροπέδια), που σημαίνει ότι είναι αρκετά δύσκολο να παρατηρηθεί.</p>	<p>Χρυσοβελανιδιά - <i>Regulus regulus</i></p> <p>Είναι κοινό στο μέση και βόρεια, εύφορα και μεγάλα γεωγραφικά πελάγη της Ευρώπης.</p>
<p>Δενδροκλάδα - <i>Arthus trivialis</i></p> <p>Στην Ελλάδα αναπτύσσεται σε μεγάλες ερυθρές κατά την μενοσιτοική περίοδο, κάποιες παρατηρούνται και στην χώρα μας για να αναποσταλάσουν, κυρίως σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα.</p>	<p>Βραχαιοκίτις - <i>Falco tinnunculus</i></p> <p>Στην Ευρώπη απαντά σε όλα τα ήμερα, εκτός από την Ιαπωνία και τη ΒΑ. Ασία, με μόνιμα μενοσιτοική πτηνά, με τις καλοκαιρινές περιοχές ανατολικής στα βόρεια και βορειοανατολική και τις, περιοχές μόνιμα παρουσίας (πυροσφαιρική) στις υπολίπες περιοχές.</p>
<p>Εσπερίτης - <i>Asiothraupis</i></p> <p>Στην Ελλάδα - όπως και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες πύλη ελεγκτών ερευνητών - εσπερίτης είναι επιδημικό είδος ζει και αναπαράγεται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.</p>	<p>Καλογίτης - <i>Parus major</i></p> <p>Το είδος έχει πολύ μεγάλη εξάπλωση σε όλες τις περιοχές της Ευρώπης και κάποιες της Β. Ασίας, με μεγάλα ημίτοια της εκάστης ζώνης και υποσιτοική περιοχή.</p>
<p>Σπαγγοσιταουράδα - <i>Motacilla cinerea</i></p> <p>Στην περιοχή μας είναι επιδημικό πουλί (δηλαδή βρίσκεται σε όλα τα χρόνια) και φυλάζει σε μέγιστα και ποτάρια. Το χειμώνα αναπτύσσονται πολλά άτομα μέσα στην πόλη. Μπορούμε να τα παρατηρήσουμε κυρίως σε δρόμους, πλατείες, μετόχια, λιμένα, αλλά και σε ταράτσες.</p>	<p>Στροβιλοκέτης - <i>Jynx torquilla</i></p> <p>Είναι ένας κοκκοβακτικός εσπερίτης - συχνός στο πέλασο. Μερικοί διακρίνονται σε Ν. Ελλάδα και Κύπρο.</p>
<p>Σταρβίτις - <i>Sylvia sylvia</i></p> <p>Βρίσκεται στην περιοχή μας σε όλα τα χρόνια, αλλά κατάβληθίμως την παρουσία του πιο εύκολα την άνοιξη λόγω του άσπρου τραγουδιού. Βρίσκεται συνήθως σε πάρκα, χωράφια, κήπους και κεντραριστά με μεγάλα δέντρα, όπως κυπαρισσία και πεύκο.</p>	<p>Κουκούβια - <i>Athene noctua</i></p> <p>Υπάρχουν σε όλες τις ήμερες με εξάπλωση την Ανατολική της ανατολικής σε όλα τα ενδοημερικά, το περισσότερο είδη βρίσκονται όμως στις βόρειες και υποσιτοική περιοχές της Ν. Αμερικής και της Ασίας.</p>
<p>Τοιλακτενός - <i>Urupia europaea</i></p> <p>Στην Ελλάδα, ο τοιλακτενός έρχεται μετά την άνοιξη (Μάρτιος) για να αναπαράγεται. Μαζί με το κίτρινο, συνδέεται με τον ερχομό της άνοιξης. Απαντάται σε όλα τα ήμερα (κυρίως β. και κ. Ελλάδα), μέχρι τον Σεπτέμβριο, περίπου, αλλά και ως διαρκώς πτηνό κατά τις μενοσιτοείδους.</p>	<p>Μευροτροβακός - <i>Sylvia melanocephala</i></p> <p>Στην Ευρώπη, είναι μενοσιτοική. Στο ελπίες έχει κυρία εξάπλωση σε όλες τις χώρες που βρίσκονται από τη Μεσόγειο Θάλασσα - και μόνον -, όπως και στα ημίτοια της.</p>
<p>Δρυοκλήτης - <i>Dendrocopos sylvicus</i></p> <p>Ο δρυοκλήτης, γνωστός στην Ελλάδα με την ονομασία τρυπαρόχικτος είναι πτηνό αναπαράγει της οικογένειας των δρυοκλήτων που αριθμεί περισσότερα από 200 είδη, τα οποία ζουν σε δασικές περιοχές σχεδόν όλων των ημερών.</p>	<p>Κρυσταλλόπι χελμόν - <i>Testudo marginata</i></p> <p>Απαντάται στην Ελλάδα, την Ν. Αφρική και την Ιταλία. Απαντάει ένα από τα τρία είδη χερσαίων χελώνων στην Ελλάδα.</p>

Πώς εμείς από μεριάς μας θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε στην παρατήρηση αλλά και στην καταγραφή τους;

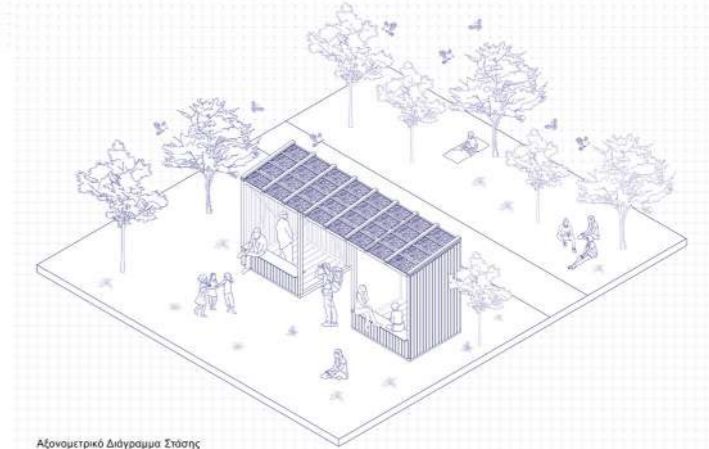
III. BIRD WATCHING

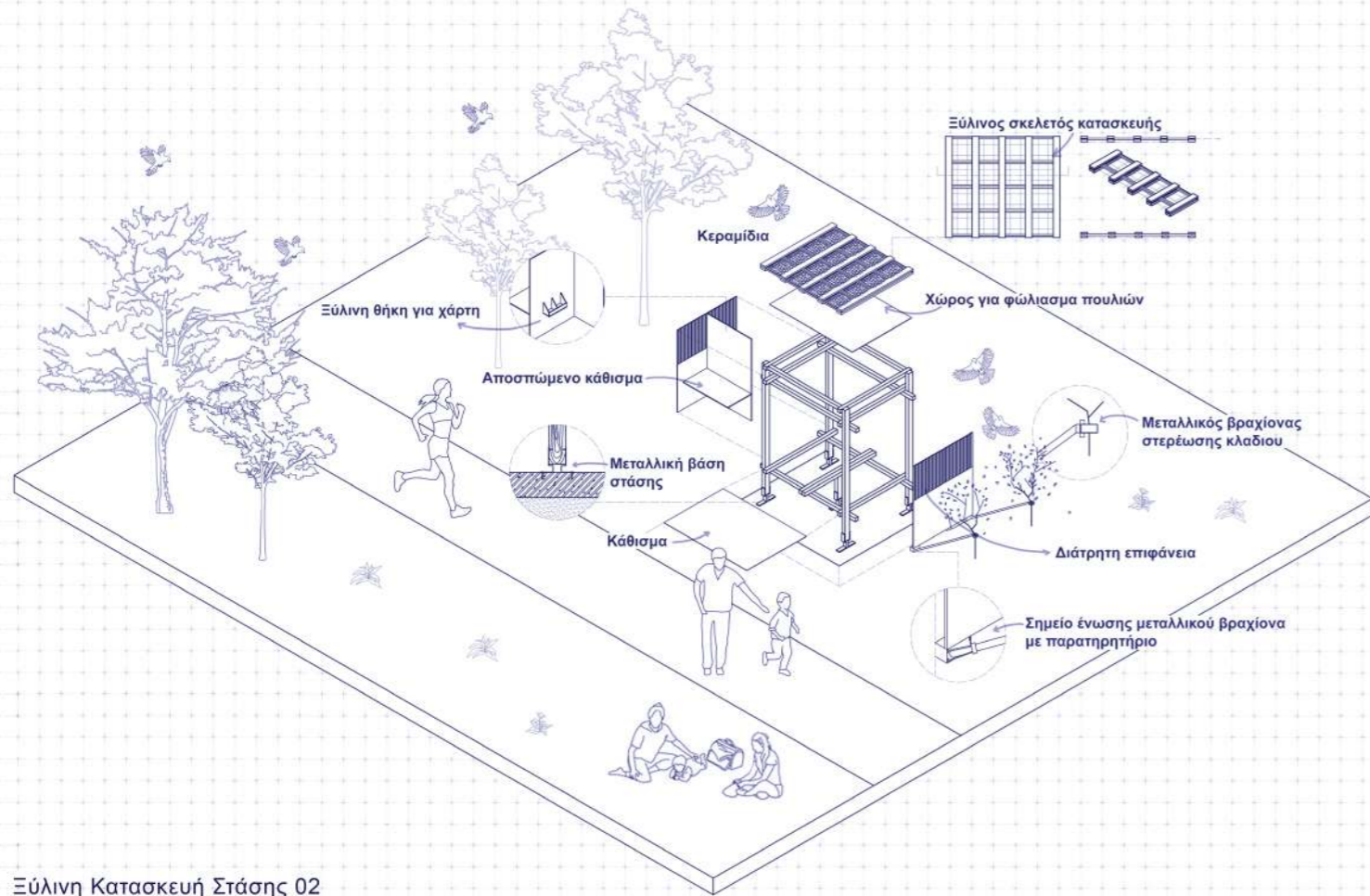
Αξονομετρικό Διάγραμμα Στάσης

Εκμεταλλευτήκαμε τις ήδη υπάρχουσες διαδρομές στο λόφο και τοποθετήσαμε τις στάσεις τις οποίες σχεδιάσαμε ειδικά για το σκοπό αυτό.

Το δεύτερο είδος στάσης τοποθετείται στον περίπατο του Δ. Πικιώνη.

Αξονομετρικό Διάγραμμα Στάσης

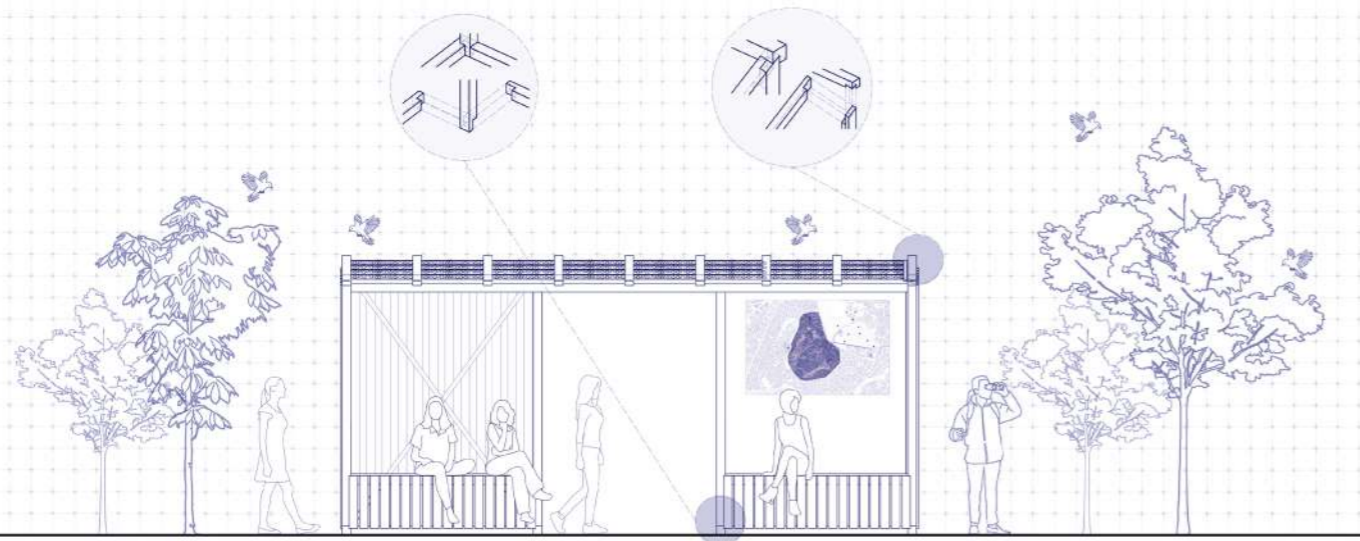

Ξύλινη Κατασκευή Στάσης 02

Είναι σχεδιασμένο για να χωράει το πολύ δύο άτομα. Διαθέτει ξύλινες περσίδες για καμουφλάρισμα αλλά προσφέρεται και η δυνατότητα παρατήρησης. Μπροστά από αυτή την πλευρά εκτείνονται δύο ράβδοι που στο τελειώμά τους τοποθετούνται κλαδιά. Αυτό συμβαίνει διότι στα κλαδιά ανεξάρτητα αν είναι φρέσκα ή όχι, τα έντομα συνεχίζουν να αναπτύσσονται και έτσι τα προσελκύουν.

Ακόμη έχει αποσπώμενο κάθισμα, θήκη για τους καταλόγους και τη συλλογή των καταγραφών. Η οροφή αποτελείται από δύο επίπεδα. Το επίπεδο των κεραμιδιών και το ξύλινο, ώστε να μην αποτρέπονται τα πουλιά από την παρουσία των ανθρώπων.

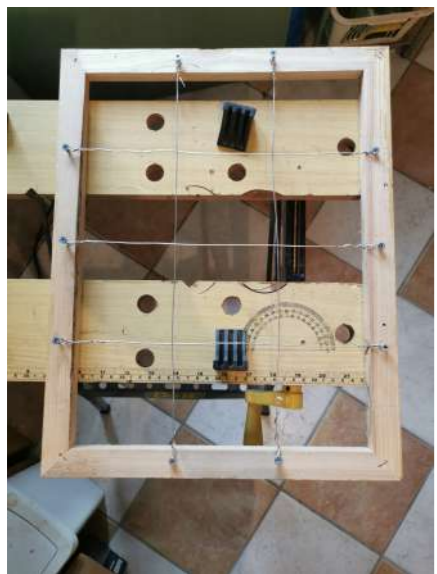
Ξύλινη Κατασκευή Στάσης 01

Το μέγεθός του διαφέρει καθώς η προσέλευση του κόσμου είναι μεγαλύτερη. Χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο δεξί μέρος βρίσκονται οι πληροφορίες σχετικά με το bird watching και το workshop, ενώ το αριστερό μέρος λειτουργεί όπως και η μικτή στάση. Στη μπροστά όψη έχει σχεδιαστεί καθιστικό σημείο. Η οροφή αποτελείται από φυσικά κεραμίδια.

Για την κατασκευή του κεραμιδιού χρειαστήκαμε αρχικά ένα ξύλινο πλαίσιο 35x45 εκατοστά. Τοποθετούμε περιμετρικά βίδες και έπειτα με ανοξείδωτο σύρμα σχηματίζουμε ένα κάναβο. Για να ντύσουμε τα κρεμμύδια χρησιμοποιούμε κλαδιά από το λόφο. Αυτή η ενέργεια θα γίνεται μόνο την περίοδο του κλαδέματος, η οποία πραγματοποιείται περίπου ανά 6 μήνες. Με αυτόν τον τρόπο τα κλαδιά δεν θα πεταχτούν και ούτε θα αποτελούν κίνδυνο για φωτιά. Στη συγκεκριμένη περίπτωση χρησιμοποιήσαμε κλαδιά ροδοδάφνης. Τοποθετούμε το φουντωτό μόνο προς τη μία πλευρά του κεραμιδιού έτσι ώστε να δημιουργηθεί πάτημα για το επόμενο.

Γκιόνης - Otus scops

Στην Ελλάδα είναι συννηθισμένος επισκέπτης την άνοιξη και το καλοκαίρι. Στην Κ. και Ν. Ελλάδα, όπως και στην Κύπρο είναι μόνιμος κάτοικος. Το φθινόπωρο μεταναστεύει των κορμών των δέντρων του καστανίου πρακτικά αόρατα ανάμεσα στα κλαδιά.

Τρωποφράχτης - Troglodytes troglodytes

Στην Ευρώπη απαντά σε όλη την ήπειρο, εκτός από τις πολύ βόρειες περιοχές. Είναι ένα πουλί του χειμώνα καθώς στην χώρα μας παρατηρείται από Οκτώβριο έως Μάρτιο. Συχνάζει σε κήπους και πάρκα. Έχει χαρακτηριστική μακροσυρτή φωνή. Για συχνά τον ακούμε παρά τον βλάστημα.

Bird Info

Σκαρβάκι - Serinus serinus
Βρίσκεται στην περιοχή μας όλο το χρόνο, αλλά καταλαμβάνει την παρουσία του πιο εύκολα την άνοιξη λόγω του δυνατού τραγουδιού.

Τσαλαπετεινός - Upupa epops

Έρχεται μέσα την άνοιξη (Μάρτιος) για να αναπαυθεί. Μοιάζει με το χελιδόνα, συνδέεται με τον ερχομό της άνοιξης. Απαντά σε όλη την επικράτεια, μέχρι τον Σεπτέμβριο, αλλά και ως διαδημιτικό πτηνό κατά τις μεταναστεύσεις.

Δρυοκαλάτης - Dendrocopos syriacus

Ο δρυοκαλάτης είναι κοινός στην Ελλάδα με την ονομασία τρωποφράχτης. Τον συναντάμε όλο τον χρόνο. Συχνάζει κυρίως σε πάρκα, σε όλη και στις γειτονικές κοινότητες. Η ύπαρξη του εξαρτάται από την ύπαρξη μεγάλων δέντρων που του παρέχουν τροφή και ευκαιρίες για φιλοξενία.

Μαυροπαιβάκος - Sylvia melanocephala

Στην Ευρώπη είναι χαρακτηριστικό ότι το είδος έχει ευρεία εξάπλωση σε όλες τις χώρες που βρίσκονται από τη Μεσόγειο Θάλασσα «καί μόνον», όπως και στα νησιά της.

Καλόγερος - Parus major

Το είδος έχει παλιό μεγάλο εξάπλωση σε όλες τις περιοχές της Ευρασίας και εκτός της Β. Αφρικής. Στην Ελλάδα τον συναντάμε όλο τον χρόνο. Είναι ένα πουλί των πάρκων που ανδραγατείται ανέμελα στις κλαδιές των δέντρων με ακριβικό τρόπο. Συχνά πλησιάζει ανθρώπους και μετακινείται σε ανοιχτή τροφή.

Bird Info

European Serin - Serinus serinus
It is in our area all year round, but we notice its presence more easily in spring because of its loud song.

Hoopoe - Upupa epops

It comes after spring (March) to breed. Along with swallows, it is associated with the coming of spring. It is found throughout the country until September, but also as a migratory bird during migrations.

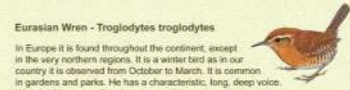
Eurasian Wren - Troglodytes troglodytes

It is a summer visitor - a frequent passerby. Some are wintering in Southern Greece and Cyprus. It builds its nest in tree holes, artificial nests or nests of other oakleaves.

Hawfinch - Coccothraustes

The rooster is a winter visitor, mainly in the north and central country. It is quite difficult to observe.

Eurasian Wren - Troglodytes troglodytes

In Europe it is found throughout the continent, except in the very northern regions. It is a winter bird as in our country it is observed from October to March. It is common in gardens and parks. He has a characteristic, long, deep voice. We hear him more often than we see him.

Owl - Athene noctua

They exist on all continents with the exception of Antarctica. They can be found all year round, mainly in areas adjacent to parks, groves and old stone buildings with holes that offer opportunities for basking.

Eurasian Sparrowhawk - Accipiter nisus

It is a winter visitor, when the city is visited by small birds, which are its food, finding shelter in the parks during the periods of heavy winter.

Common Kestrel - Falco tinnunculus

In Europe, it occurs throughout the continent, except in Iceland and Lapland, as a partially migratory bird. In Greece we can find it all year round, usually we see it winging on the ground high above the city buildings.

Eurasian Scops Owl - Otus scops

In Greece it is a common visitor in spring and summer. In Central and Southern Greece, as well as in Cyprus, he is a permanent resident. The plumage in the color of the tree trunks make it practically invisible among the branches.

Goldcrest - Regulus regulus

He's a winter visitor. We usually see it on the days of heavy winter, when it leaves the snowy mountain forests to find shelter in the warmer urban parks.

Arboretum - Anthus trivialis

In Greece they are found in large numbers during the migratory period, some remain in our country to breed, mainly in areas with high altitude.

Grey Wagtail - Motacilla cinerea

In our area we find it in October to March. It nests near streams and rivers. We can find it mainly in streets, squares, gutters, harbours, but also on rooftops.

House Sparrow - Passer domesticus

It can be found all year round as it is probably the most common bird in the city and certainly one of the most successful in the man-made environment.

Woodpecker - Dendrocopos syriacus

The woodpecker is known in Greece under the name of woodpecker. We meet him all year round. It is mainly found in parks, groves and the neighborhoods near them. Its existence depends on the presence of large trees that provide it with food and opportunities for nesting.

Sardinian Warbler - Sylvia melanocephala

In Europe, it is characteristic that the species is widespread in all countries bordering the Mediterranean Sea - and only the Mediterranean Sea - as well as on its islands.

Great Tit - Parus major

The species has a very wide distribution in all areas of Eurasia and some of North Africa. In Greece we meet him all year round. It is a park bird that climbs up and down between the branches of trees in an acrobatic manner. It often approaches yards and balconies in search of food.

Green parrot - Psittacula kramera

We meet him all year round. It is an alien species normally found in the Middle East and India. It is believed that he escaped from captivity and established colonies in various European cities.

Σπιτοσπουργίτης - Passer domesticus

Το συναντάμε όλο τον χρόνο καθώς είναι ένας τα πιο κοινά πουλιά στην χώρα ένα από τα πιο πετυχημένα στα σπιτικά περιβάλλον.

Βραχοκρίκιντζο - Falco tinnunculus

Στην Ευρώπη, απαντά σε όλη την ήπειρο, εκτός από την Ισπανία και τη Λατινική, ως μερικούς μεταναστευτικό πτηνό. Στην Ελλάδα τον συναντάμε όλο τον χρόνο, συνήθως το βλέπουμε να ψηφοκοιέται ή πάνω ή κάτω από κτίρια της πόλης.

Κοκκοβραούτης - Coccothraustes

Ο κοκκοβραούτης είναι χειμερινός επισκέπτης, κυρίως στη βόρεια και κεντρική χώρα. Είναι αρκετά δύσκολο στην παρατήρηση.

Πράσινος παπαγάλος - Psittacula kramera

Τον συναντάμε όλο τον χρόνο. Είναι ένα ξηκό είδος που κανονικά απαντάται στην Μέση Ανατολή και την Ινδία. Εκτιμάται ότι δόθηκε από την οαριζαλίνα και διασκορπίστη από τις αεροπορικές σε διάφορες Ευρωπαϊκές πόλεις.

Για να γίνει πιο εύκολη η διαδικασία της παρατήρησης σχεδιάσαμε δύο καταλόγους πουλιών, έναν ψηφιακό και έναν έντυπο.

Βρήκες ένα νεοσσό:

Τι πρέπει να κάνεις;

01 Αιμοραγεί ή είναι τραυματισμένο:

ΝΑΙ
Επικοινωνήστε με το Κέντρο Περιθαλψής Αγρίων Ζώων της περιοχής.

02 Πως μοιάζει:

1^ο Στάδιο (0-3 ημ.)   2^ο Στάδιο (3-13 ημ.)   3^ο Στάδιο (<13 ημ.)   Ξεφτέρει

Τοποθετείτε το σε ένα ψηλό σημείο. Πείραζε.

ΝΑΙ   **ΟΧΙ**

Μόλις βρήκατε ένα είδος πουλιού που συχνά τραυματίζεται από τον άνθρωπο.   Επικοινωνήστε με κάποιο κέντρο περιθαλψής.

03.a Μπορείς να δεις τη φωλιά:

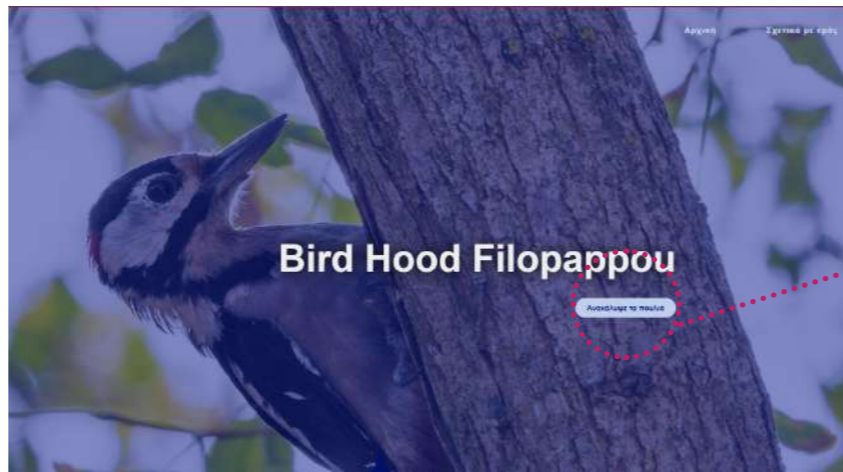
ΝΑΙ
Επίστρεψε το πουλί πίσω στη φωλιά του. Οι γονείς του δεν θα σε "μυρίσουν".
Αν δεν επέστρεψαν οι γονείς εντός 2 ωρών επικοινωνήστε με ένα κέντρο περιθαλψής.

ΟΧΙ
Στο workshop μας διαθέτουμε φωλιές για αυτό το σκοπό. Πάρτε μια φωλιά και τοποθετήστε την σε ένα δέντρο. ΜΗΝ το πάρεις μαζί σου!
Αν δεν επέστρεψαν οι γονείς εντός 2 ωρών επικοινωνήστε με ένα κέντρο περιθαλψής.

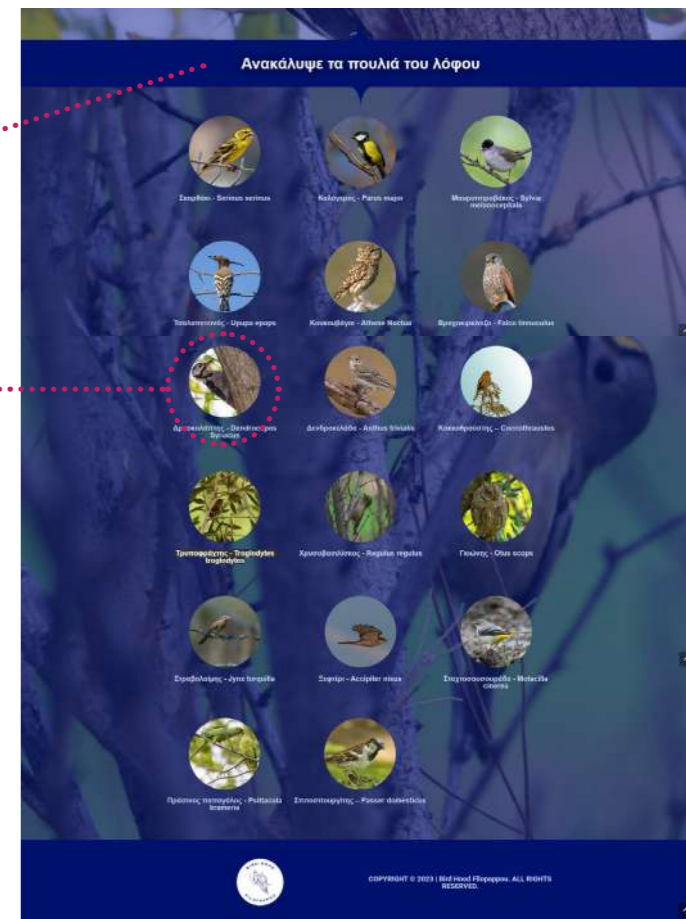
03.b Βρίσκεται σε άμεσο κίνδυνο:

ΝΑΙ
Τοποθετήστε το προσεκτικά σε ένα καντινό σημείο (π.χ ένα βάζο), όπου οι γονείς του μπορούν να το αναίσουν και απομακρύνουν. Κράτησε το μακριά από κατοικίδια.

ΟΧΙ
Αν και φαίνεται περίεργο, είναι φυσικό στάδιο και είναι ok. Το πουλί πρέπει να μην ενοχληθεί. Οι γονείς του είναι καλά φάσιγγος για αυτό τ'ροφή!

Στην αφίσα που βρίσκεται μέσα στη στάση μπορούμε να σκανάρουμε το barcode και να μεταφερθούμε στο birdhoodfilopappou.com το οποίο διατίθεται για την ενημέρωση σχετικά με τα είδη πουλιών.

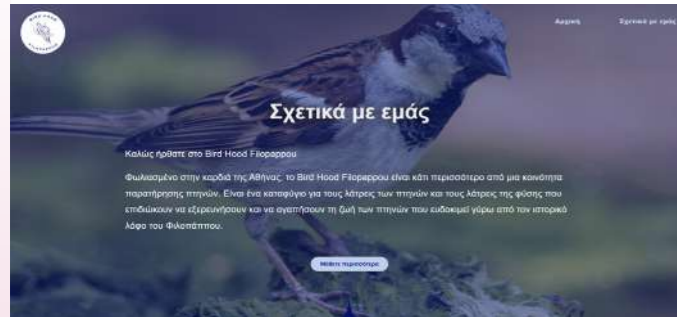
Μοιράσου την εμπειρία σου!

Βοήθησε μας στην καταγραφή δεδομένων και μάθε όλα όσα θέλεις για τα είδη πουλιών στο Λόφο Φιλοπάππου.

Σκάναρέ το τώρα!

Σχετικά με εμάς

Καλώς ήρθατε στο Bird Hood Filorarron
Φυλασμένο στην καρδιά της Αθήνας, το Bird Hood Filorarron είναι κάτι περισσότερο από μια κοινότητα παρατήρησης πτηνών. Είναι ένα καταφύγιο για τους λάτρεις των πτηνών και τους λάτρεις της φύσης που επιδιώκουν να εξερευνηθούν και να αγαπήσουν τη ζωή των πτηνών που κινδυνεύει γύρω από τον ιστορικό λόφο του Φιλοπάτπου.

[Μάθετε περισσότερα](#)

Γιατί Λόφος Φιλοπάτπου;

Ο Λόφος του Φιλοπάτπου, με την πλούσια ιστορία και τα ποικίλα οικοσυστήματα, αποτελεί καταφύγιο για πολλά είδη πτηνών. Η τοποθεσία του, προσφέρει την δυνατότητα απόδρασης από το αστικό περιβάλλον, καθιστώντας το, ιδανικό σημείο για παρατήρηση πτηνών. Από τα ωδικά πτηνά μέχρι τα μεγαλοπτερά αρπακτικά, ο Λόφος φιλοξενεί μια μεγάλη ποικιλία, προσφέροντας ατελείωτες ευκαιρίες για ανακάλυψη και θαυμασμό.

Γίνε μέλος της ομάδας

Είτε είσαι έμπειρος παρατηρητής πουλιών είτε είσαι αρχάριος αλλά περίεργος για την ζωή του λόφου, το Bird Hood Filorarron σε προσκαλεί να γίνεις μέλος της ομάδας μας. Μαζί, μπορούμε να εξερευνησουμε τον συναρπαστικό κόσμο των πτηνών, να συμβάλουμε στις προσπάθειες διατήρησης της ζωής τους και να δημιουργήσουμε αξέχαστες εμπειρίες.

Επικοινωνήστε μαζί μας στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης ή στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο στην πολυκατοικία του ασυρμάτου. Εγγραφείτε στο ενημερωτικό μας δελτίο ή σε μια από τις επερχόμενες εκδηλώσεις μας, για να ξεκινήσετε το ταξίδι παρατήρησης πουλιών με το Bird Hood Filorarron.

Ας πετάξουμε μαζί σε νέα ύψη!

Η αποστολή μας

Στο Bird Hood Filorarron, αποστολή μας είναι να συνδέουμε τους ανθρώπους με τη φύση μέσα από την ομορφιά και τα θαύματα των πουλιών. Στόχος μας είναι να καλλιεργήσουμε μια βαθιά εκτίμηση για τα ποικίλα είδη πτηνών που κατοικούν στο κέντρο της Αθήνας και να προωθήσουμε τις προσπάθειες διατήρησης για την προστασία των φυσικών ενδιαιτημάτων τους.

Ποιοι είμαστε;

Το Bird Hood Filorarron δημιουργήθηκε από τις φοιτήτριες της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωάννινων στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας. Η κοινότητά μας αποτελείται από ανθρώπους που ενώνονται από έναν κοινό ενθουσιασμό για την παρατήρηση και τη διατήρηση της ζωής των πτηνών.

Αυτό που κάνουμε

Περιηγήσεις Παρατήρησης Πτηνών : Διοργανώνουμε τακτικές εκδρομές παρατήρησης πτηνών στον Λόφο Φιλοπάτπου στις οποίες μπορείτε να συμμετέχετε συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα. Εκεί βρίσκονται τοποθετημένες οι στάσεις, οι οποίες βοηθούν στην παρατήρηση και την καταγραφή δεδομένων. Επικεφαλής των εξορμήσεων είναι οι έμπειροι οδηγοί οι οποίοι μοιράζονται τις γνώσεις και το πάθος τους για την πτηνολογία.

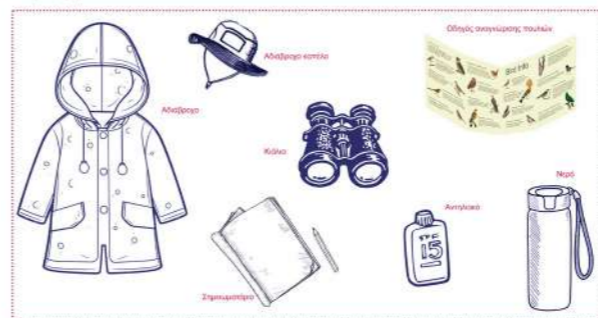
Εκπαιδευτικά Εργαστήρια : Προσφέρουμε εργαστήρια και σεμινάρια στον ισόγειο χώρο της πολυκατοικίας του Ασυρμάτου για την εκπαίδευση του κοινού σχετικά με τα είδη πτηνών, τις συμπεριφορές τους και τη σημασία της διατήρησής τους στο φυσικό περιβάλλον.

Έργα Διατήρησης : Συμμετέχουμε ενεργά και υποστηρίζουμε διάφορα έργα διατήρησης που στοχεύουν στην προστασία των ενδιαιτημάτων των πτηνών και στη διασφάλιση της επιβίωσης απειλούμενων ειδών.

Συμμετοχή της κοινότητας : Οι εκδηλώσεις και οι δραστηριότητές μας, έχουν σχεδιαστεί για να πλαισιώνουν την παρατήρηση και την καταγραφή δεδομένων χωρίς να παρεμβαίνουν στο φυσικό τοπίο του λόφου, προσελκύοντας το κοινό και ενθαρρύνοντάς το στην συμμετοχή.

Οδηγίες για Bird watching

Τι χρειαζόμαστε:

Προετοιμασία:

01. Ελέγχουμε την πρόγνωση του καιρού.
Αποφασίζουμε ώρες με αεράριος ανέμους, έντονη βροχή ή παύση βροχής και φασφάνια.
02. Συμβουλευόμαστε τον οδηγό μας σχετικά με τα πιθανά είδη πουλιών.
Ανάλογα πάντα με την εποχή.

Χρησιμοποιούμε τις αισθήσεις μας:

01. Κάνουμε απόλυτη ησυχία και επικεντρωνόμαστε στους ήχους των πουλιών.
02. Το πρώτο σημάδι παρουσίας του πουλιού είναι συνήθως το καλόχημά του.

Επιλέγουμε κατάλληλη ώρα και τοποθεσία:

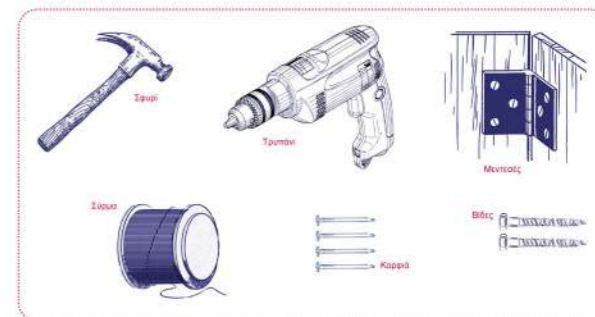
01. Ξεκινάμε από μια περιοχή που ήδη γνωρίζουμε.
Κινείτο στα όπλα μας (π.χ. ένα πλάσι).
02. Εξακούσαμε στην αναγνώριση πουλιών με βάση τα χαρακτηριστικά τους.
03. Προτιμάμε τις πρωινές ή απογευματινές ώρες.
Κατά τις οποίες τα πουλιά είναι πιο δραστήρια.

Κρατάμε σημειώσεις:

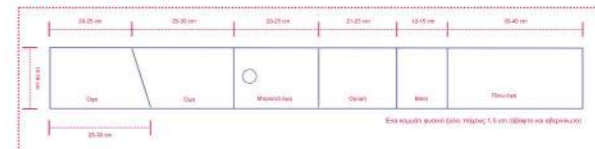
Καταγράφουμε τις παρατηρήσεις μας σε ένα σημειωματάριο και αποτιμώσουμε την εμπειρία μας.
Η παρατήρηση απαιτεί χρόνο και προσπάθεια.

Οδηγός κατασκευής φωλιάς

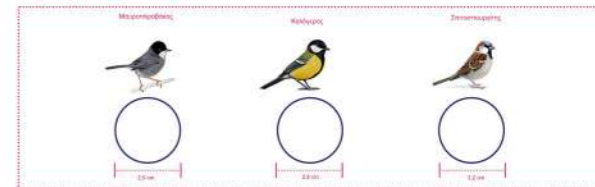
Τι χρειαζόμαστε:

Τα κομμάτια της φωλιάς

Μέγεθος τρύπας εισόδου

Οδηγίες τοποθέτησης

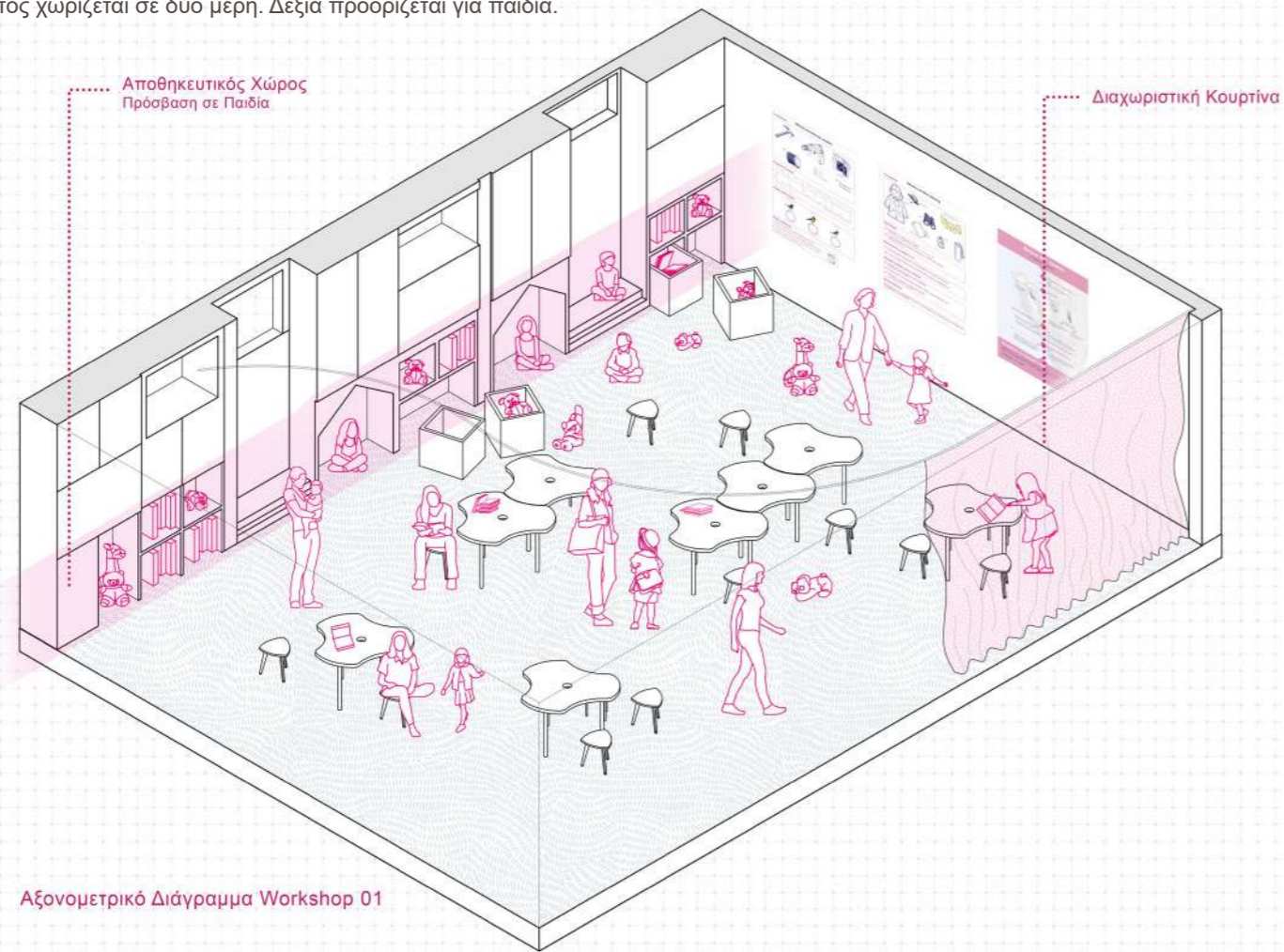
01. Τοποθετούμε τη φωλιά πριν την έναρξη της αναπαραγωγικής περιόδου.
02. Η είσοδος της φωλιάς πρέπει να είναι προστατευμένη μεταξύ βορρά και Ανατολής.
03. Τοποθετούμε τη φωλιά με κλίση προς τα κάτω για να μην μπει το νερό της βροχής.
04. Καθαρίζουμε την είσοδο της φωλιάς από κλαδιά.

Λόγω της κατάλληλης θέσης της πολυκατοικίας, η οποία αποτελεί το όριο μεταξύ λόφου και Πετραλώνων, εκμεταλλευτήκαμε τον χώρο του ισογείου για τις ανάγκες του workshop.

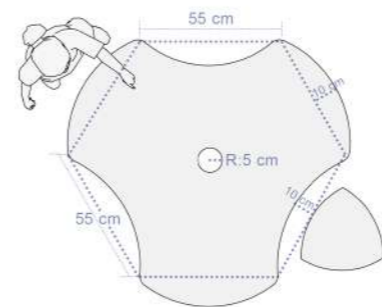

Πιο αναλυτικά, σχεδιάσαμε έναν ενιαίο χώρο στα πρώην καταστήματα.
Ο χώρος αυτός χωρίζεται σε δύο μέρη. Δεξιά προορίζεται για παιδιά.

Αξονομετρικό Διάγραμμα Workshop 01

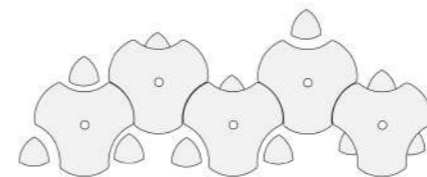
Παιδικό Τραπέζι Workshop

Κλίμακα 1:20

Κλίμακα 1:20

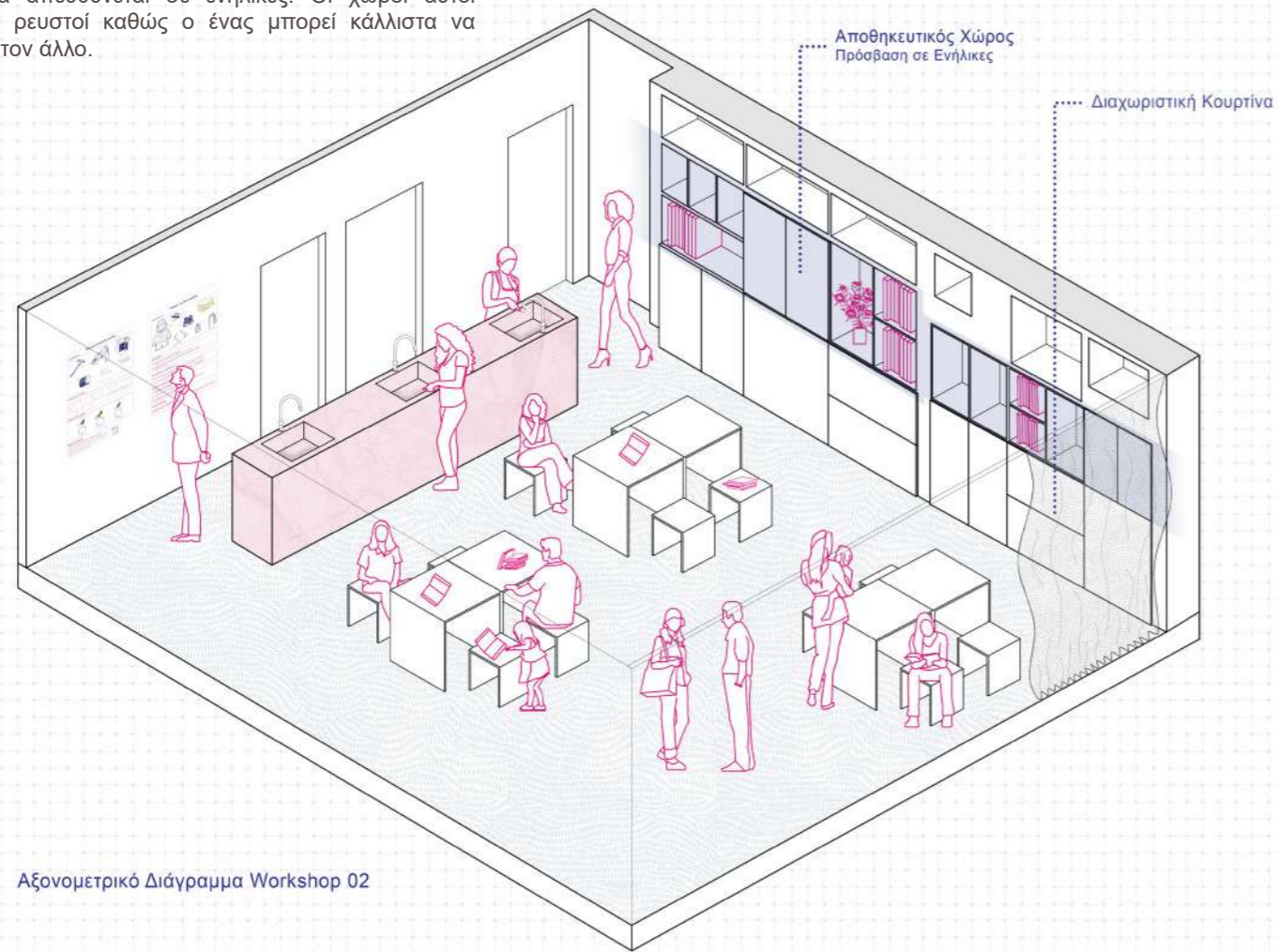

Πρώτος τρόπος διάταξης σε κάτοψη

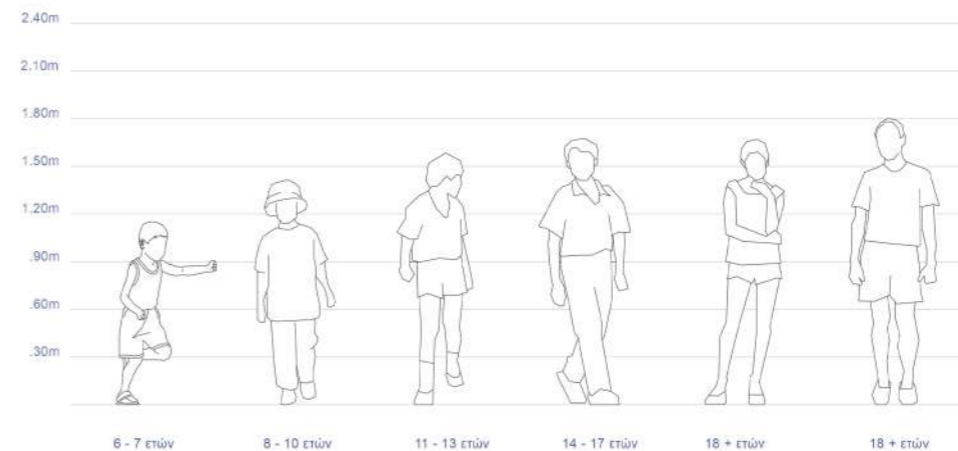
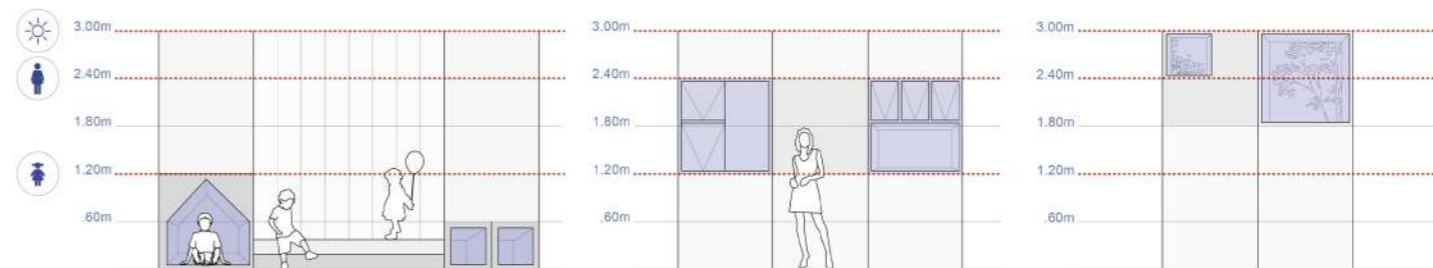

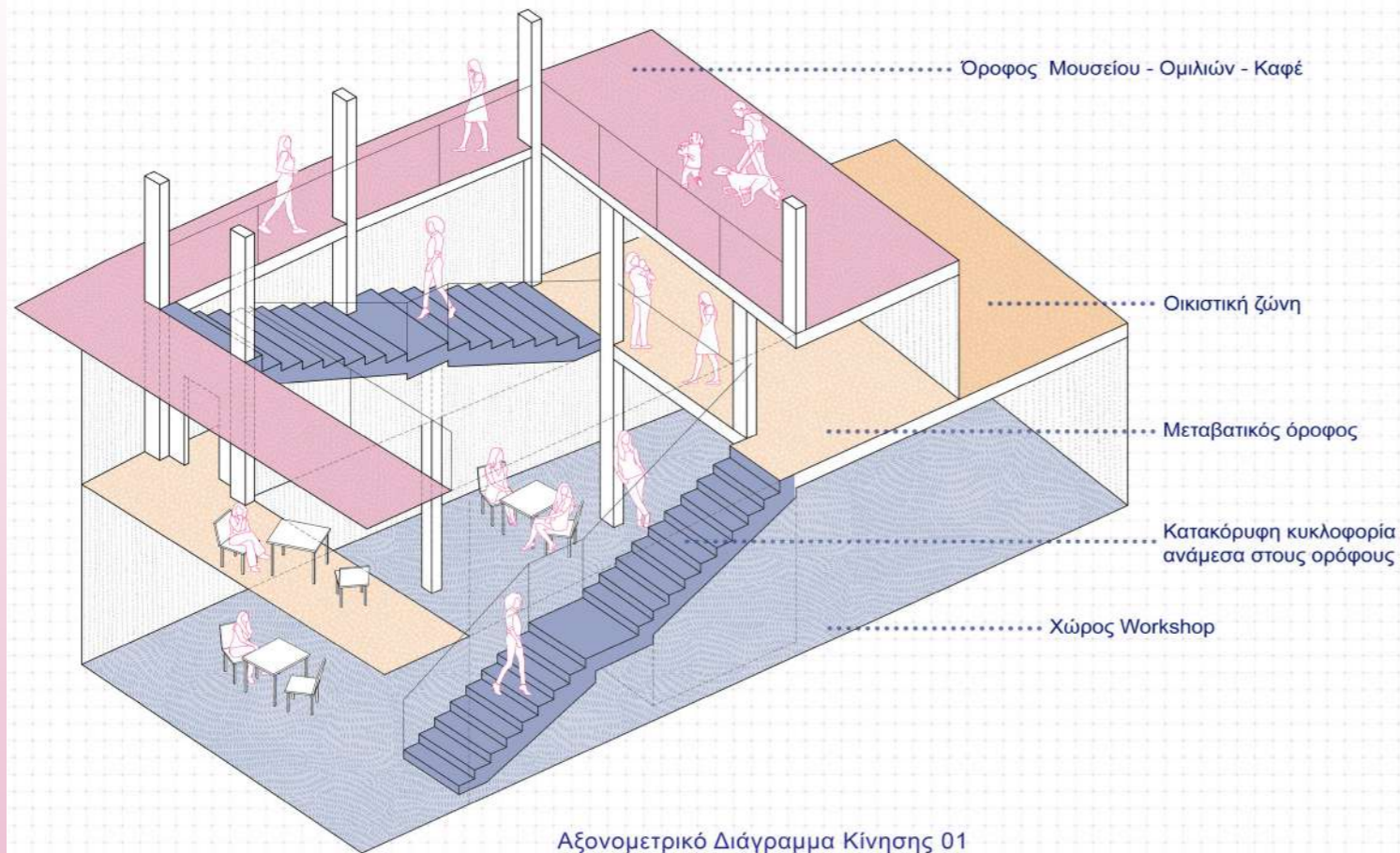
Αξονομετρικά σε κλίμακα 1:20

Αριστερά απευθύνεται σε ενήλικες. Οι χώροι αυτοί παραμένον ρευστοί καθώς ο ένας μπορεί κάλλιστα να εισβάλλει στον άλλο.

Χώρος αποθήκευσης Workshop με βάση το ύψος

Αξονομετρικό Διάγραμμα Κίνησης 01

Για να γίνει η εμπειρία τους ευκολότερη, στο κέντρο έχει τοποθετηθεί εσωτερική σκάλα, η οποία οδηγεί στους παραπάνω ορόφους.

Στη θέση της σκάλας προηγουμένως είχε διαμερίσματα τα οποία απομακρυνθήκαν, με αποτέλεσμα οι εργασίες του workshop να είναι ορατές και από το δεύτερο όροφο.

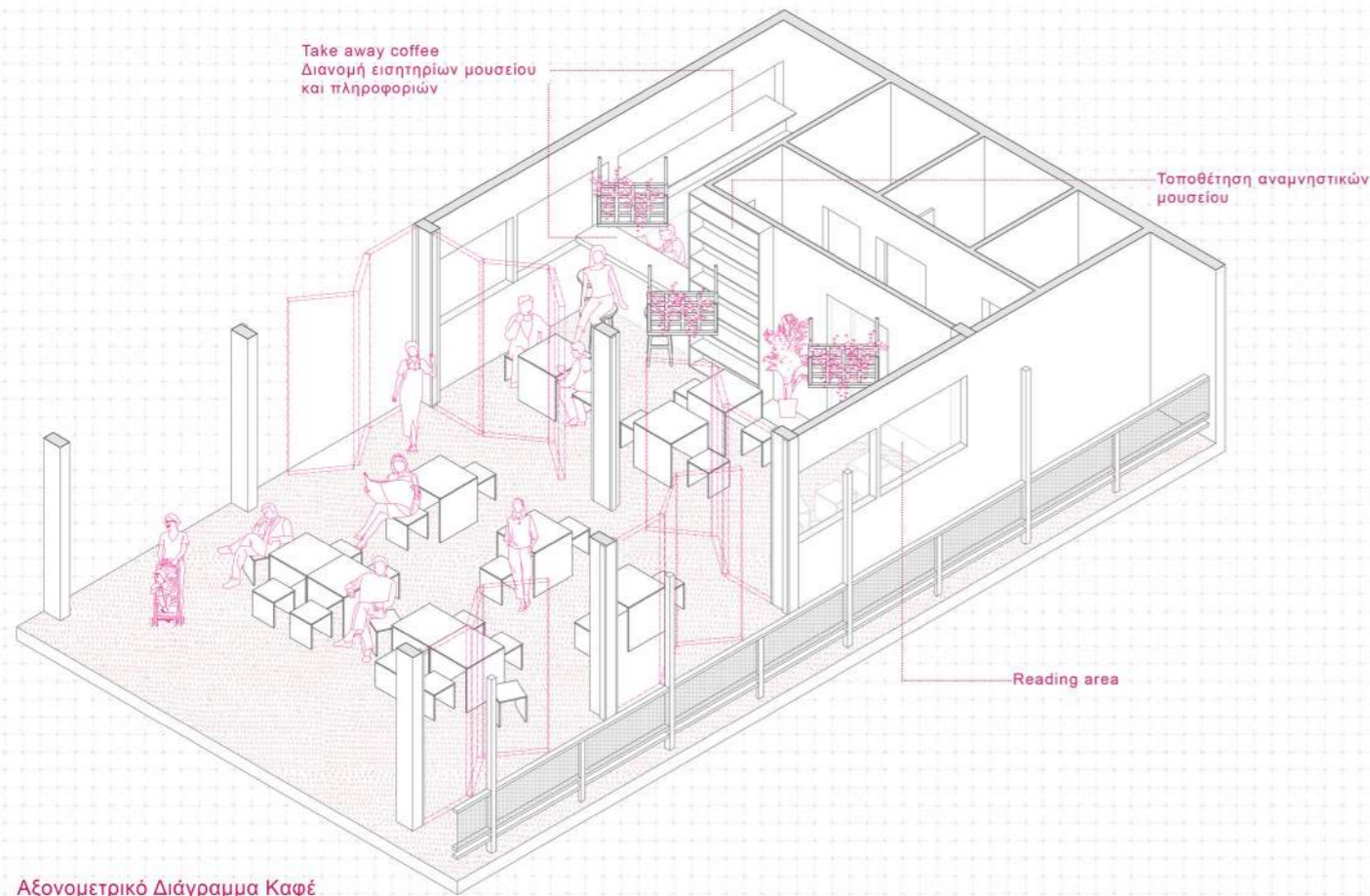
Στο διάγραμμα αυτό φαίνεται η μετάβαση από το ισόγειο στο μεταβατικό όροφο και έπειτα στον 2ο.

IV. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

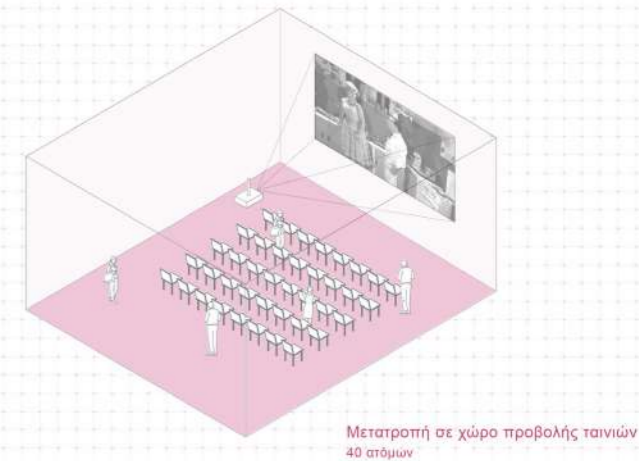
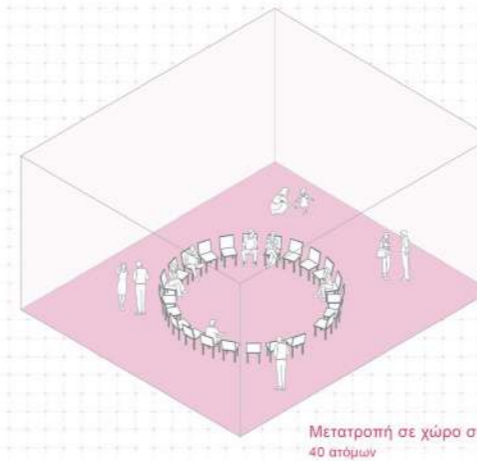
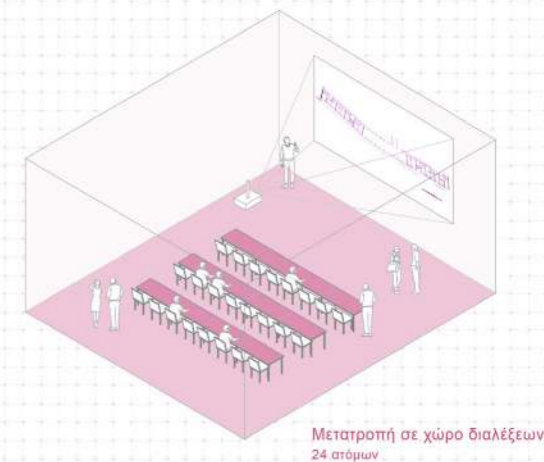
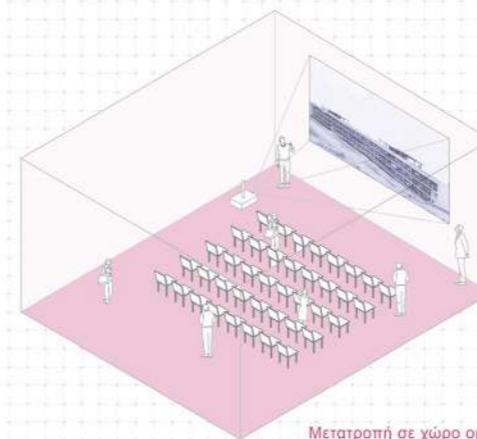
Ο δεύτερος όροφος αποτελούσε τον κοινόχρηστο χώρο των κατοίκων.

Πλέον αποτελεί έναν χώρο συνδιάλεξης των ατόμων. Κύριο ρόλο διαδραματίζει ο χώρος διαλέξεων όπου ο εξοπλισμός του μπορεί να πάρει διαφορετική διάταξη ανάλογα τον αριθμό των ατόμων αλλά και την εκάστοτε χρήση. Αυτό το πλαισιώνει το καφέ που απευθύνεται και στους κατοίκους αλλά και στους επισκέπτες.

Διαμορφώσεις κοινόχρηστου χώρου

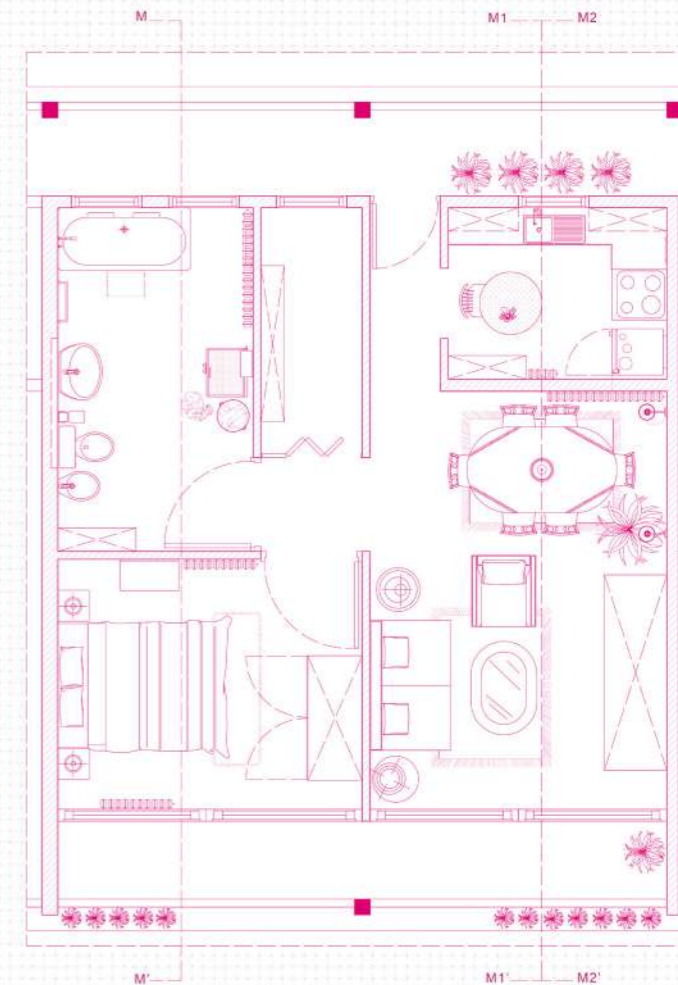
Στο καφέ ακόμη παρέχονται πληροφορίες για όλες τις δραστηριότητες του Ασυρμάτου.

Εκτός από το workshop στο ισόγειο, ένα διαμέρισμα του 2ου ορόφου έχει μετατραπεί σε λαογραφικό μουσείο.

Για την σχεδίαση του μουσείου βασιστήκαμε στον ελληνικό κινηματογράφο. Μελετήθηκαν οι ταινίες της δεκαετίας του 1960 που αναπαριστούν την εργατική τάξη.

Συνολικά παρακολουθήσαμε 1945 ταινίες και συλλέξαμε 160 στιγμιότυπα επίπλων, όπου βάση αυτών σχεδιάστηκε το λαογραφικό μουσείο.

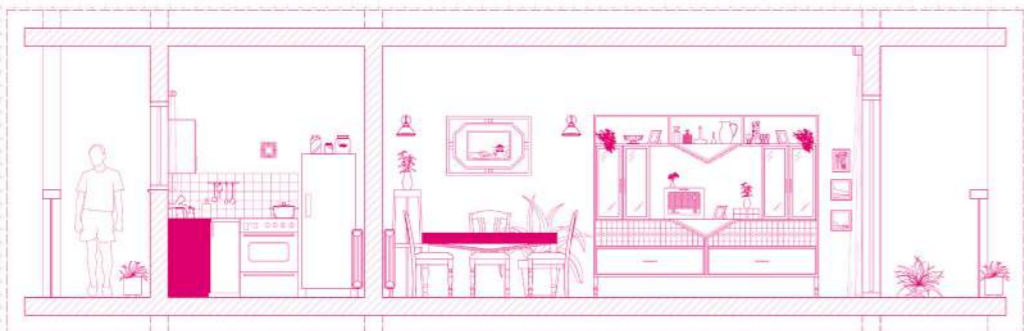
Για παράδειγμα, κατηγοριοποιήσαμε κάθε έπιπλο και ανάλογα τη χρονολογία. Στη συνέχεια, είδαμε ότι τα περισσότερα κρεβάτια ήταν σιδερένια οπότε και εμείς σχεδιάσαμε σιδερένιο κρεβάτι.

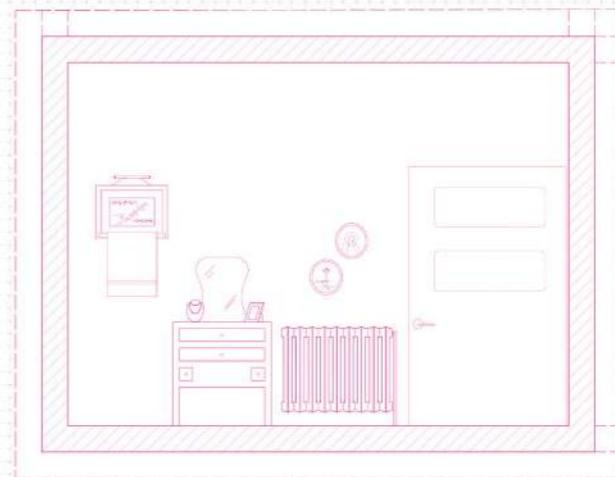
Κάτοψη Μουσείου
Κλίμακα 1/30

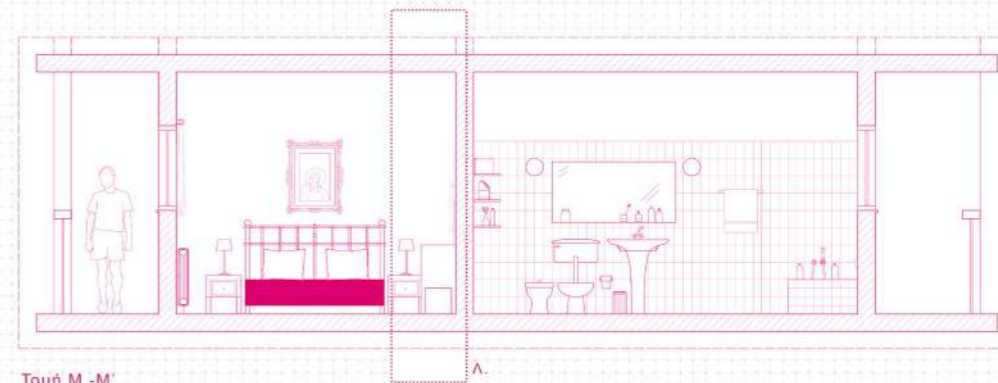
Τομή M1 - M1'
Κλίμακα 1/30

Τομή M2 - M2'
Κλίμακα 1/30

Λεπτομέρεια Λ.
Κλίμακα 1/20

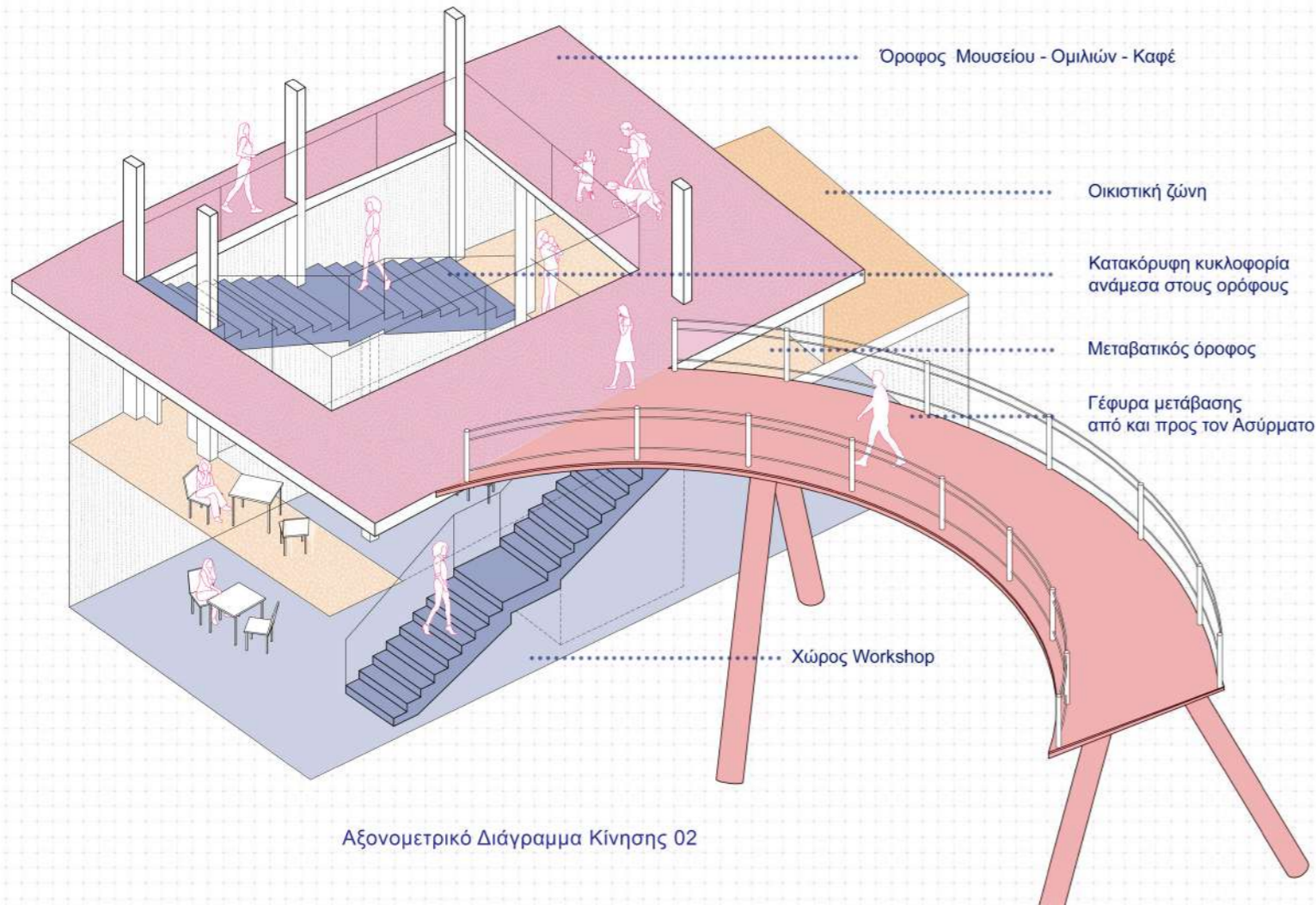
Τομή M - M'
Κλίμακα 1/30

Αξονομετρικό Διάγραμμα Κίνησης 02

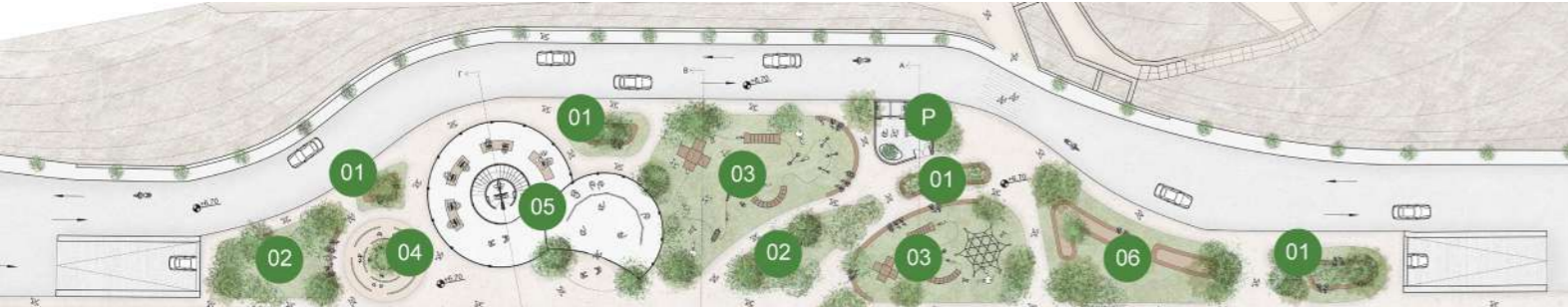
Αντικαθιστούμε την ορθογώνια γέφυρα με μία κυκλική. Η οποία οδηγεί απέναντι προς το λόφο.

Απέναντι ακριβώς ο προηγούμενος χώρος στάθμευσης αντικαθιστάται με πάρκο δραστηριοτήτων.

Ο χώρος στάθμευσης μεταφέρεται υπόγεια κάτω από το πάρκο. Διαθέτει 58 θέσεις για αυτοκίνητα και 20 θέσεις για μηχανές.

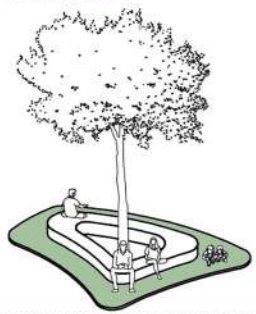

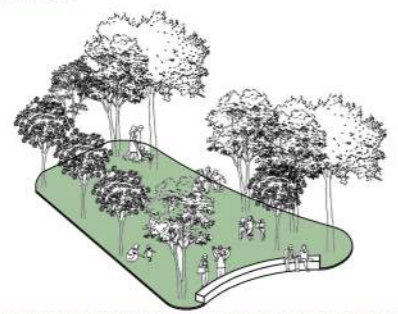

Χάρτης Δραστηριοτήτων

01 Καθιστικό σημείο

02 Chill Zone

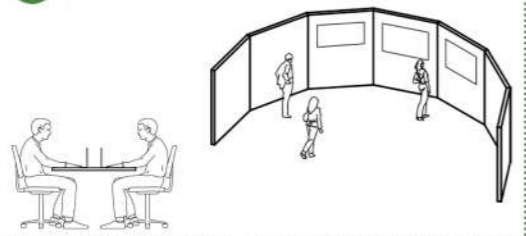
03 Play Zone

04 Σκάμα - Λαβύρινθος

05 Expo & Workspace

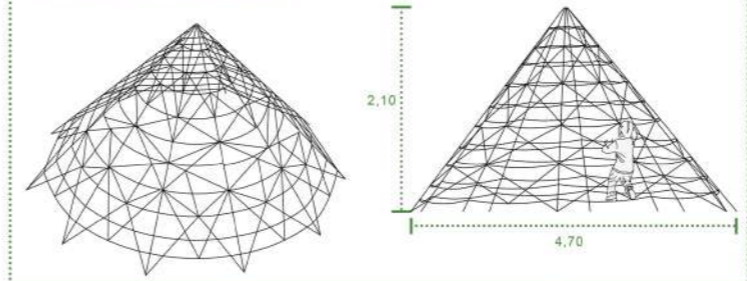

06 Pot luck

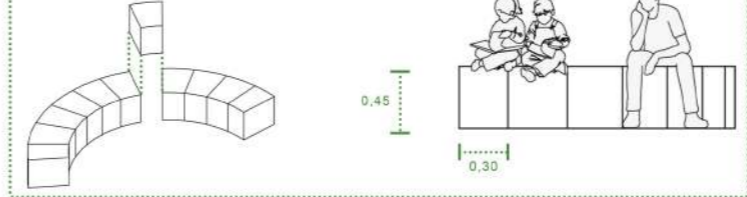

Διάγραμμα Εξοπλισμού Πάρκου

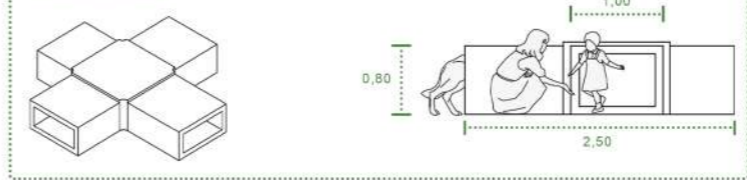
Net Climber: Δίκτυο αναρρίχησης

Παγκάκι με αποσπώμενα καθίσματα

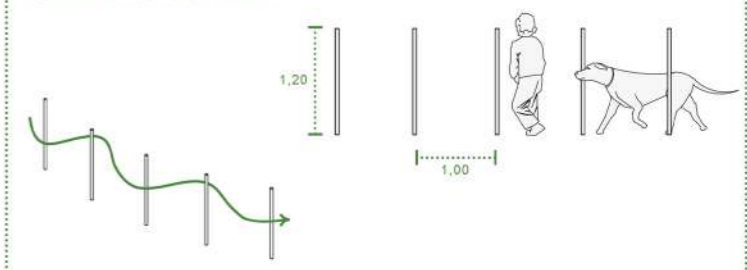
Παγκάκι - τούνελ

Εμπόδιο για την εκπαίδευση σκύλων

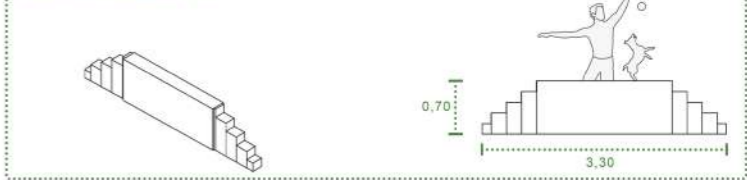
Εμπόδια για ζιγκ-ζαγκ πορεία

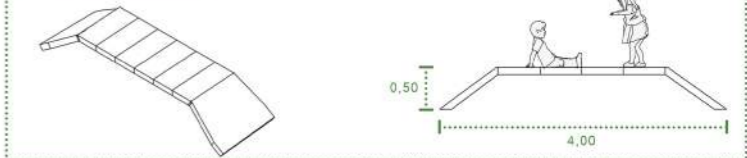
Εμπόδιο Ισορροπίας 01

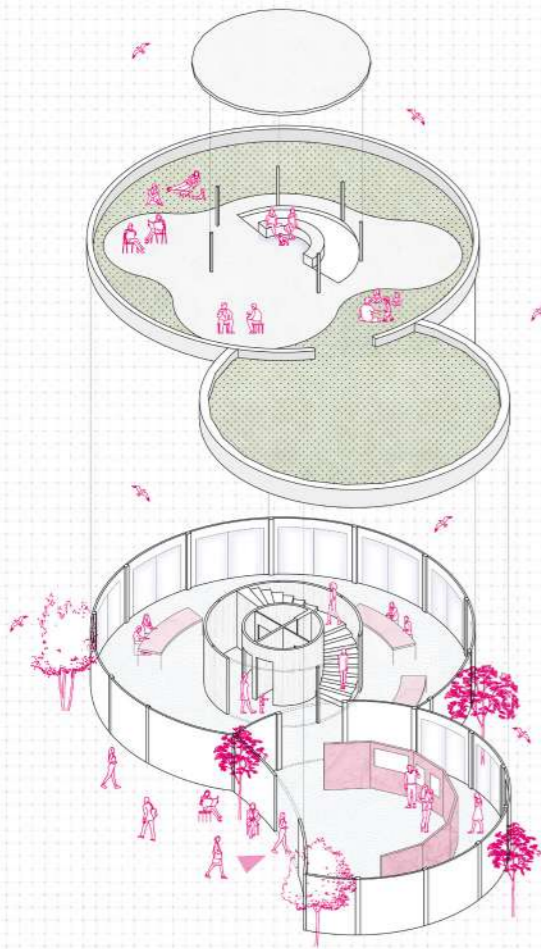
Εμπόδιο Ισορροπίας 02

Παγκάκι αναρρίχησης

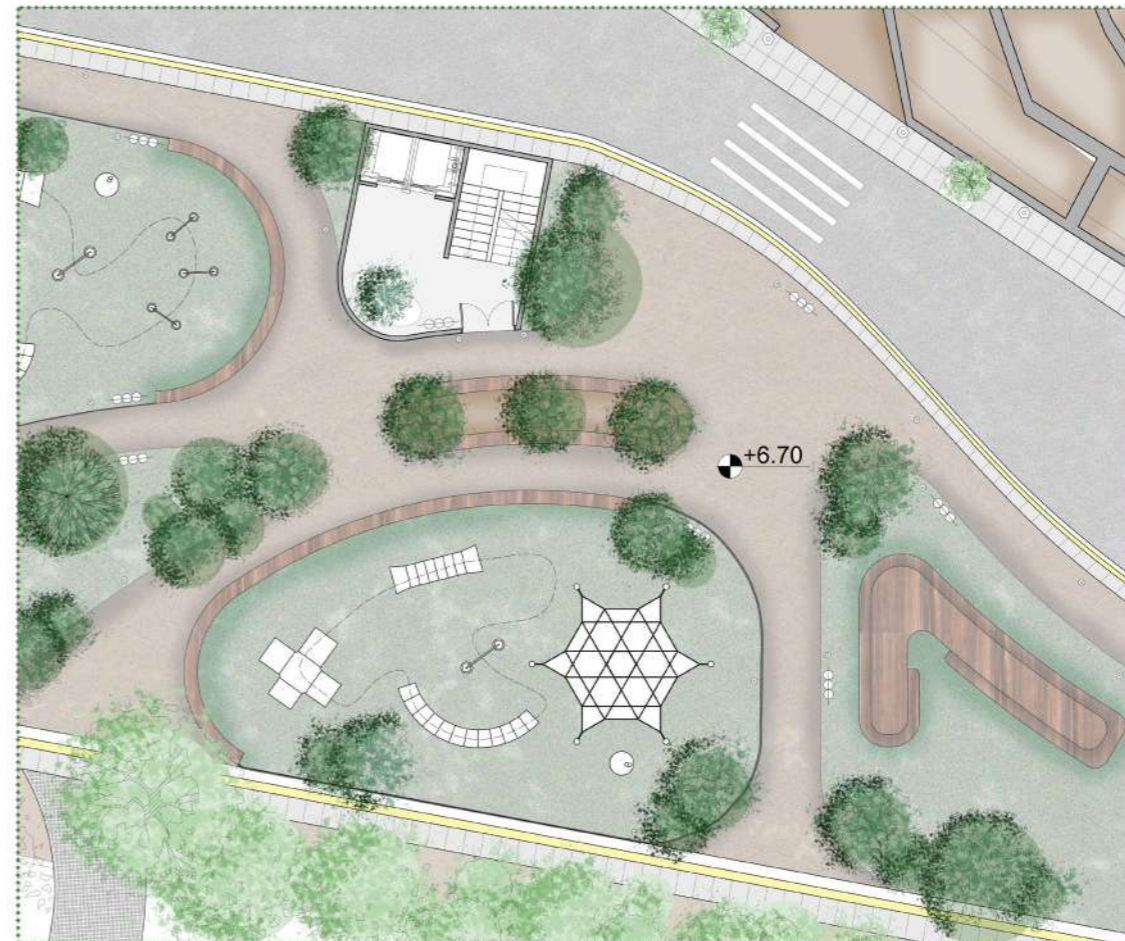

Exploded Αξονομετρικό Workplace

Πιο συγκεκριμένα, το πάρκο διαθέτει καθιστικά σημεία, ελεύθερους χώρους για χαλάρωση, το Play Zone που εξοπλίζεται από παιχνίδια κατάλληλα για παιδιά αλλά και κατοικίδια. Συνεχίζουμε με το λαβύρινθο-σκάμμα που είναι ανάλογης φιλοσοφίας. Ακόμη εμπεριέχονται τραπεζοκαθίσματα για Pot Luck. Τέλος δυο ravillions έχουν σχεδιαστεί ως workplace και χώρο περιοδικών εκθέσεων οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους.

Στο workplace μέσω της εσωτερικής σκάλας έχεις πρόσβαση στο φυτεμένο δώμα.

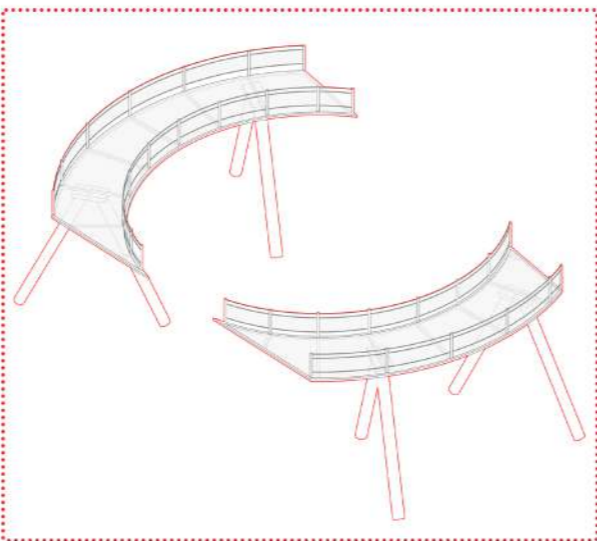
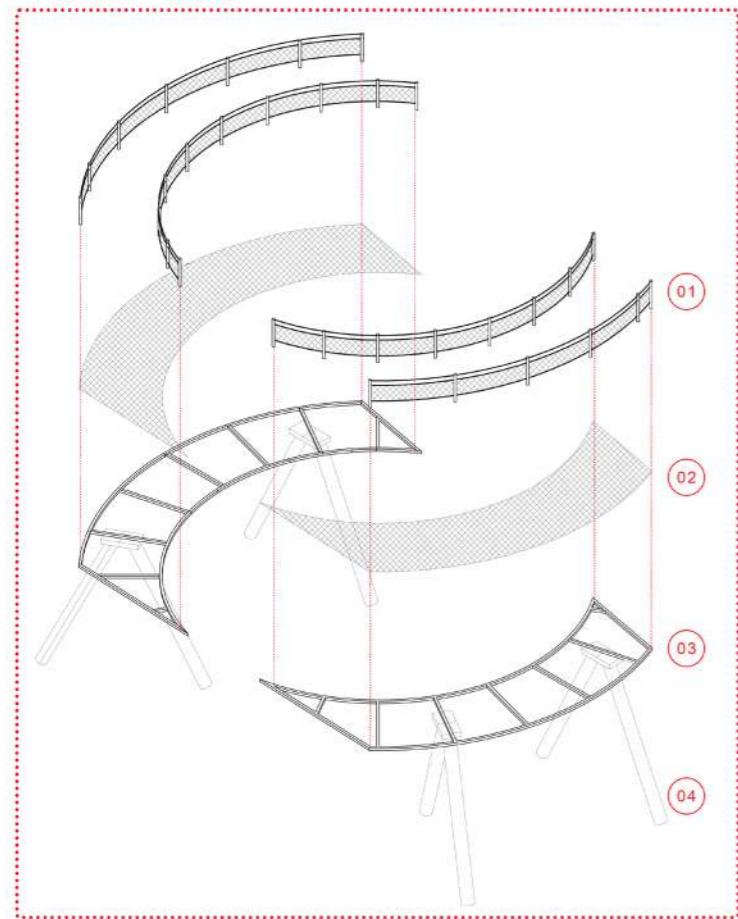
Κάτοψη επιμέρους τμήματος

Υπόμνημα

- Κεραμικό δάπεδο
- Οδευση τυφλών
- Μάρμαρο πεζοδρομίου
- Ασφαλτός
- Χαλίκι
- Γρασιδί
- Μασίφ ξύλο
- Κάθιστο
- Φωτισμός
- Υπάρχων φωτισμός
- Προτεινόμενη βλάστηση
- Υπάρχουσα βλάστηση

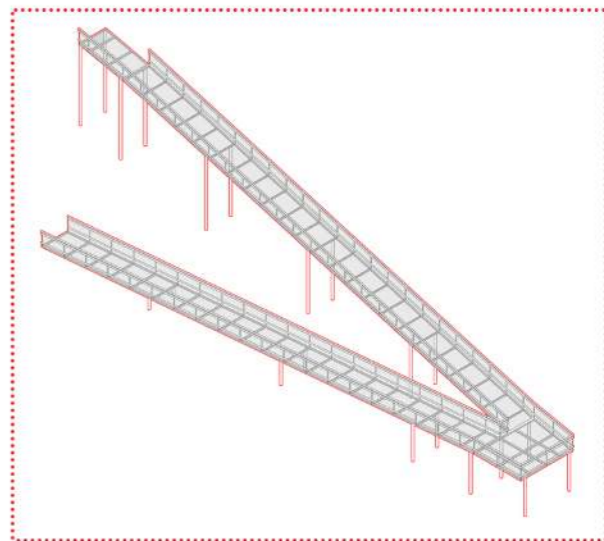
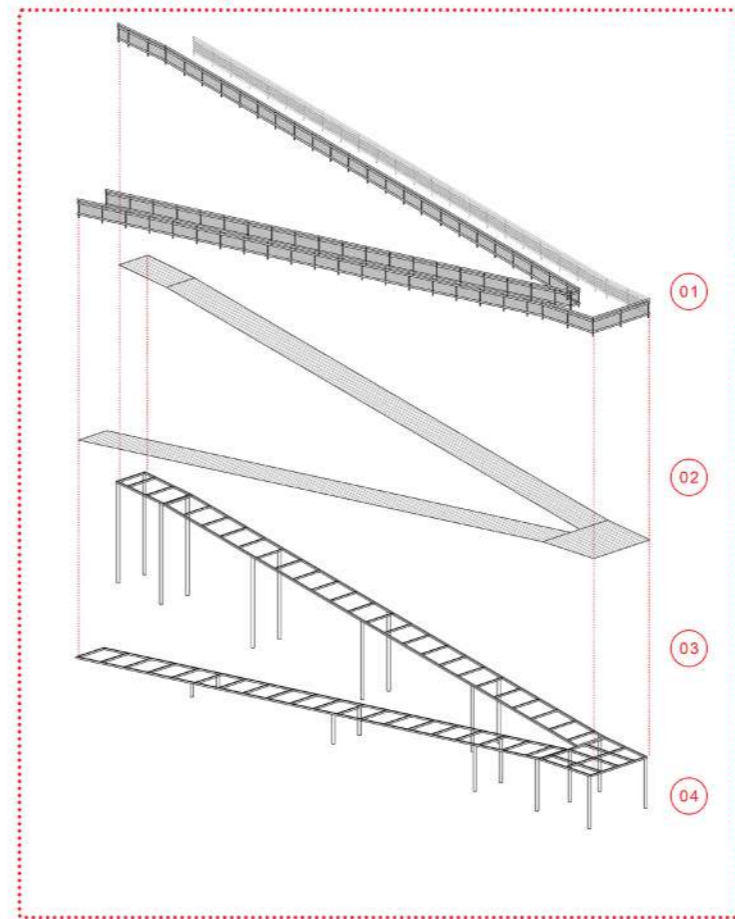
Διάγραμμα Γέφυρας

Υπόμνημα Συμβολισμών

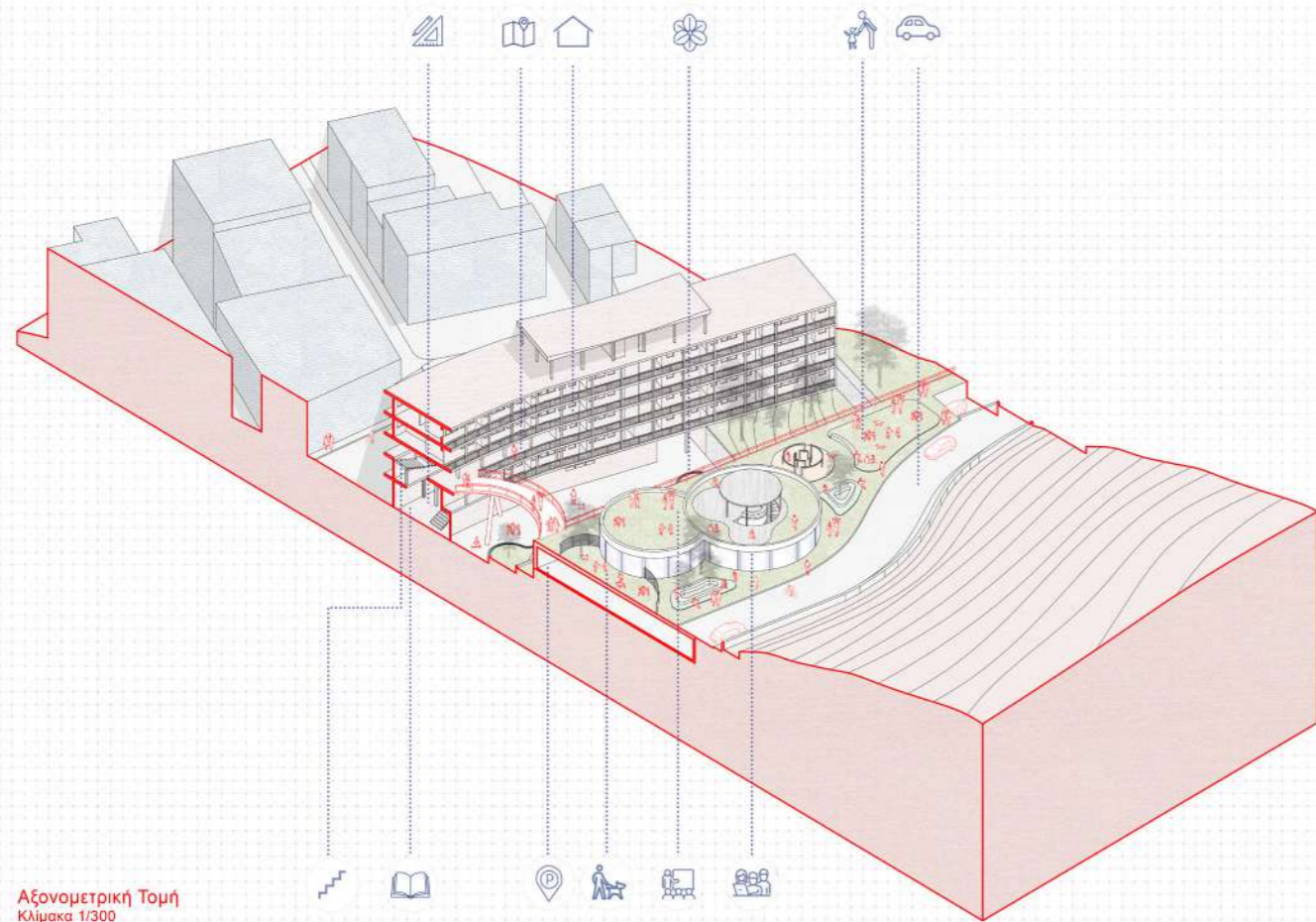
- 01. Μεταλλικό στηθαίο με πλέγμα
- 02. Μεταλλικό πλέγμα
- 03. Μεταλλικός σκελετός
- 04. Υποστήλωμα

Διάγραμμα Ράμπας

Υπόμνημα Συμβολισμών

- 01. Μεταλλικό στηθαίο με πλέγμα
- 02. Μεταλλικό πλέγμα
- 03. Μεταλλικός σκελετός
- 04. Υποστήλωμα

Αξονομετρική Τομή
Κλίμακα 1/300

Τομή Α - Α'

Τομή Β - Β'

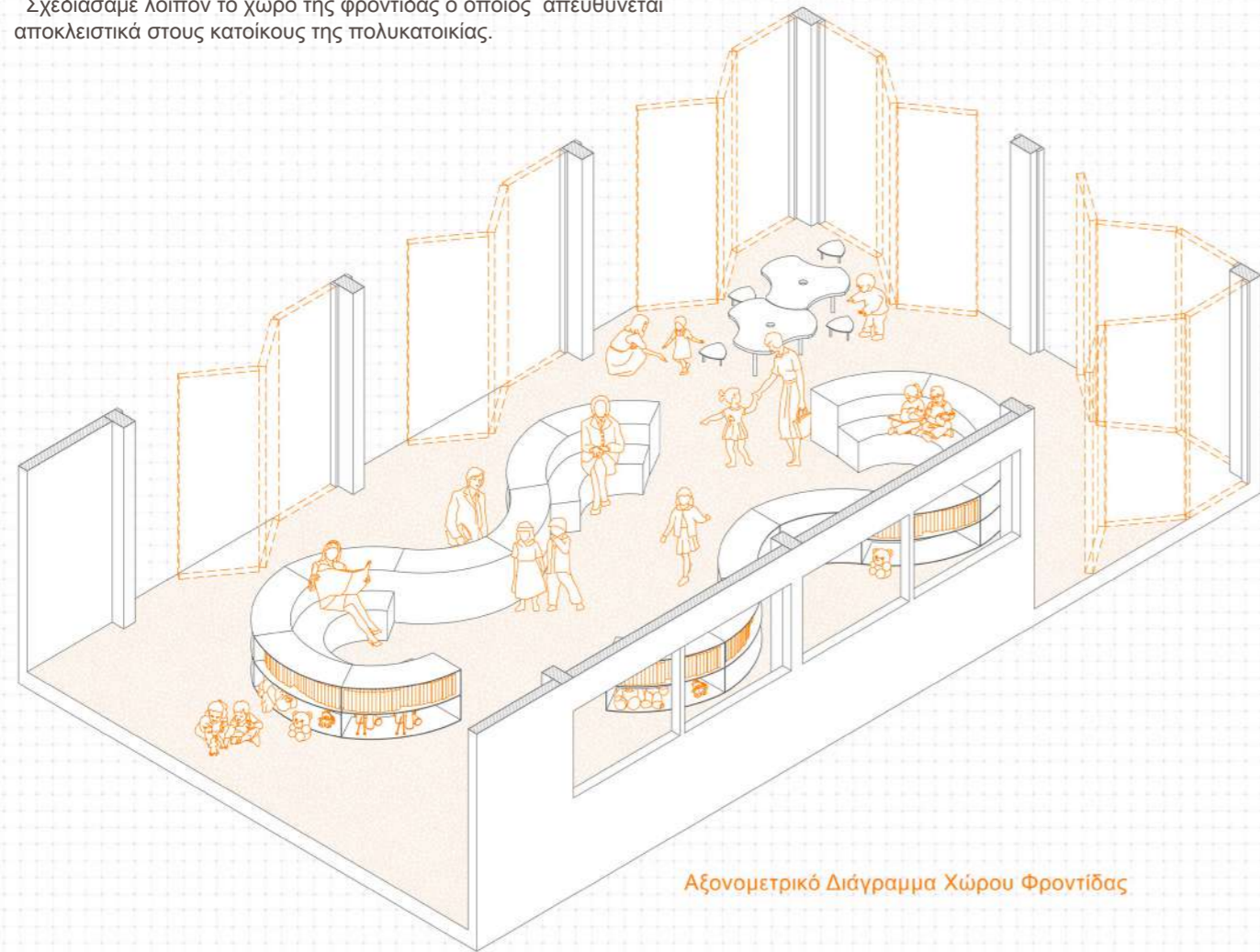

Τομή Γ - Γ'

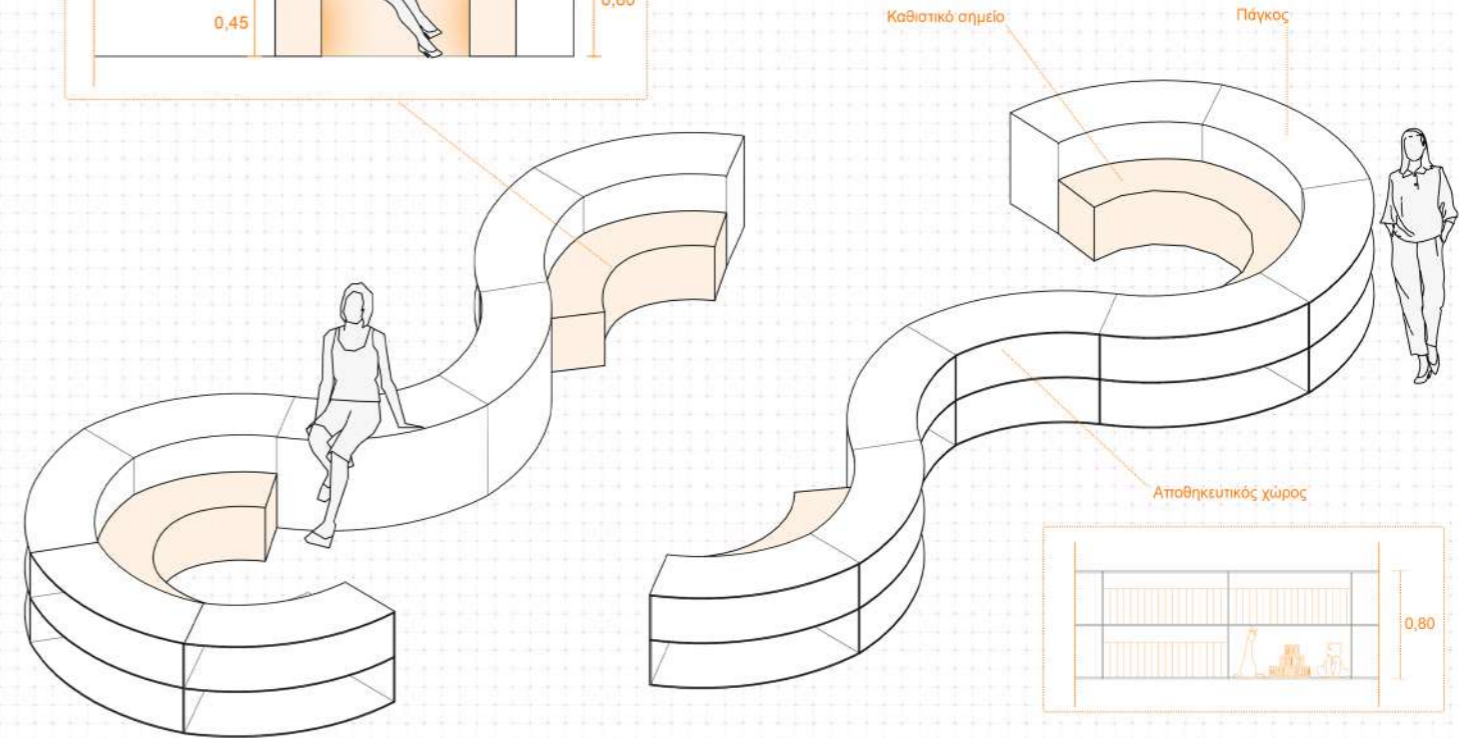
Στο σημείο αυτό θα γίνει μια ανακεφαλαίωση για τον ρόλο των χρήσεων του επαναπρογραμματισμού του ασυρμάτου και που αποσκοπούν. Αρχικά το bird watching και ο Αρχιτεκτονικός Τουρισμός διαχειρίζονται αποκλειστικά από τους κατοίκους. Μέσω της συνεργασίας τους, λειτουργούν σαν ομάδα και όχι σαν ατομικότητες. Το πάρκο απευθύνεται σε όλους και έτσι πλαισιώνει τις παραπάνω δραστηριότητες. Τότε ο ασύρματος αρχίζει να αποκτά τα χαρακτηριστικά της γειτονιάς. Αποτέλεσμα της συνεργασίας αυτής είναι το χτίσιμο της αλληλεγγύης μεταξύ των κατοίκων.

V. ΟΡΡΟΝΤΙΔΑ

Σχεδιάσαμε λοιπόν το χώρο της φροντίδας ο οποίος απευθύνεται αποκλειστικά στους κατοίκους της πολυκατοικίας.

Έπιπλο Χώρου Φροντίδας

Απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες. Κεντρικά στο χώρο αυτό, υπάρχουν δύο βιβλιοθήκες ενώ ταυτόχρονα πλαισιώνουν καθιστικά σημεία. Περιμετρικά αυτών βρίσκονται παιδικά τραπέζια.

Pocket Park

- Χαρακτηριστικά φυτών**
- Βρώσιμο
  - Καλλοπιστικό
  - Ευχάριστη μυρωδιά
  - Απορρόφηση CO₂
  - Απωθητικό κουνουπιών

- Δυόσμος
- -
  -
  -

- Βασιλικός
- -
  -
  -

- Λουίζα
- -
  -
  -

- Αρμπαρόριζα
- -
  -
  -

- Δεντρολίβανο
- -
  -
  -

- Λεβάντα
- -
  -
  -

- Σπιρονέλα
- -
  -

- Κατηφές
- -
  -
  -

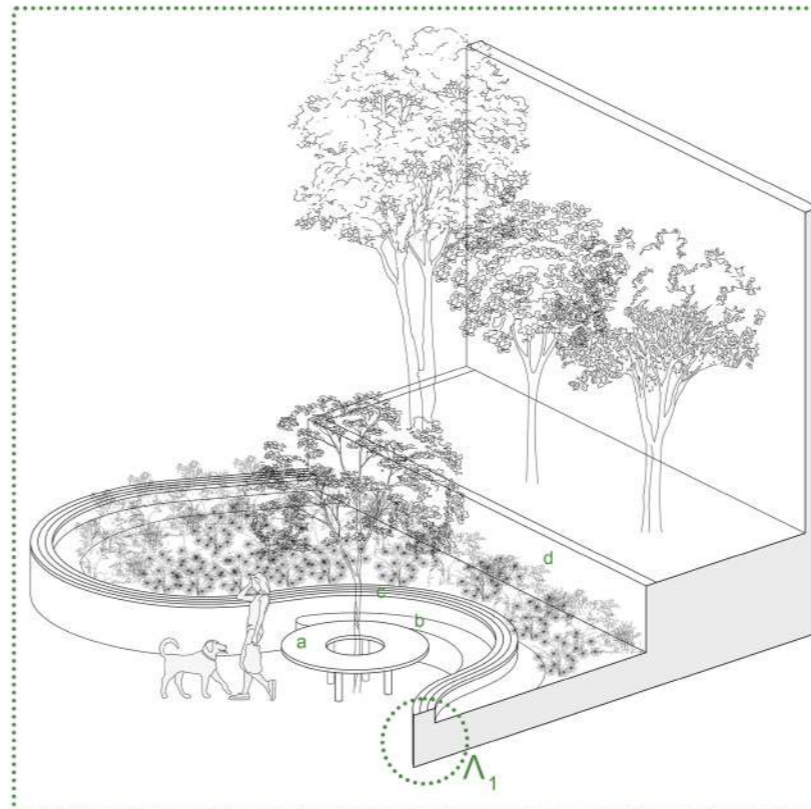

- Ασφάκα
- -
  -

- Ακάνθα
- -
  -

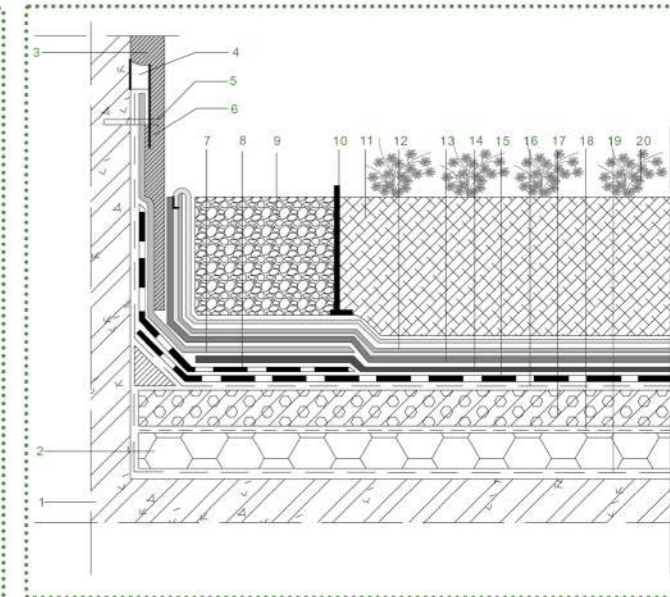
Pocket Park

Αξονομετρικό Διάγραμμα Pocket Park

Υπόμνημα Συμβολισμών

- a. Ξύλινο τραπέζι
- b. Καθιστικό σημείο
- c. Ξύλινο στήθαιο
- d. Προϊπάρχον παρτέρι

Κατασκευαστική Λεπτομέρεια Λ1
Κλ. 1/20

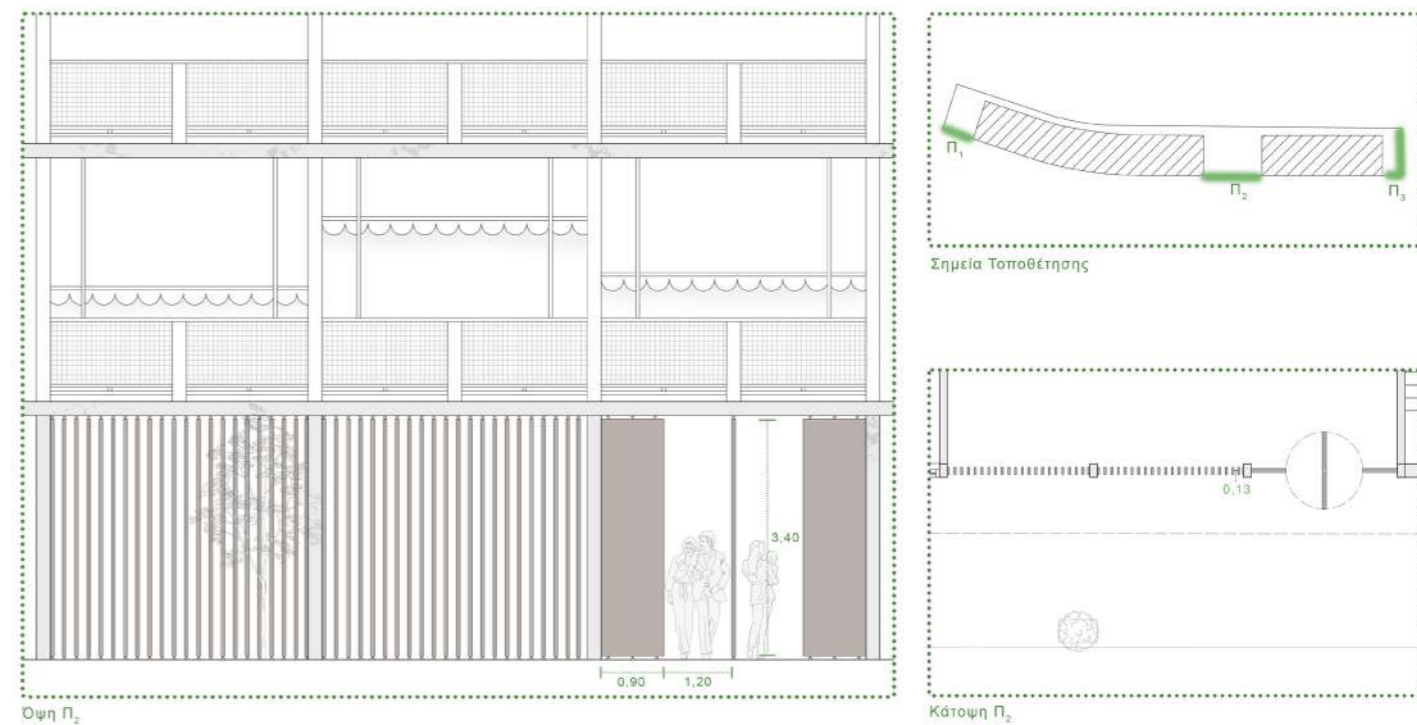
Υπόμνημα Συμβολισμών

1. Πλάκα από οπλισμένο σκυρόδεμα	11. Χώμα
2. Μόνωση	12. Αποστραγγιστική μεμβράνη
3. Τσιμεντοκονία	13. Προστατευτική στρώση
4. Μαστιχη σφράγισης	14. Δεύτερη αντιριζική στεγανωτική μεμβράνη
5. Βίδα στερέωσης	15. Αντιριζική στεγανωτική μεμβράνη
6. Λάμα στερέωσης	16. Αστάρι
7. Στεγανωτική μεμβράνη	17. Ρύσεις
8. Αντιριζική στεγανωτική μεμβράνη	18. Διαχωριστική στρώση
9. Χαλίκι	19. Φράγμα υδρατμών
10. Διαχωριστικό στοιχείο	20. Φύτευση

Η εσωτερική αυλή του Ασυρμάτου απευθύνεται και αυτή μόνο στους κατοίκους. Στόχος είναι η φύτευση βρώσιμων και καλλωπιστικών φυτών. Η υπάρχουσα βλάστηση παραμένει μέρος του συνόλου και διατηρείται η θέση της. Κοντά σε αυτή τοποθετούνται φυτά που χρειάζονται λιγότερο πότισμα και είναι κατάλληλα για βραχώδη εδάφη. Κοντά στα καθιστικά σημεία επιλέχθηκαν φυτά τα οποία είναι εντομοαπωθητικά και με ευχάριστη μυρωδιά. Τα υπόλοιπα συμπληρώνουν την συνολική εικόνα του Pocket Park.

Περίφραξη Ισογείου

Και στην υπάρχουσα κατάσταση το ισόγειο είναι περιφραγμένο από τους κατοίκους. Έτσι παραμένουμε σε αυτή τη λογική και τοποθετούμε περιστρεφόμενες περσίδες αντί για κάγκελα.

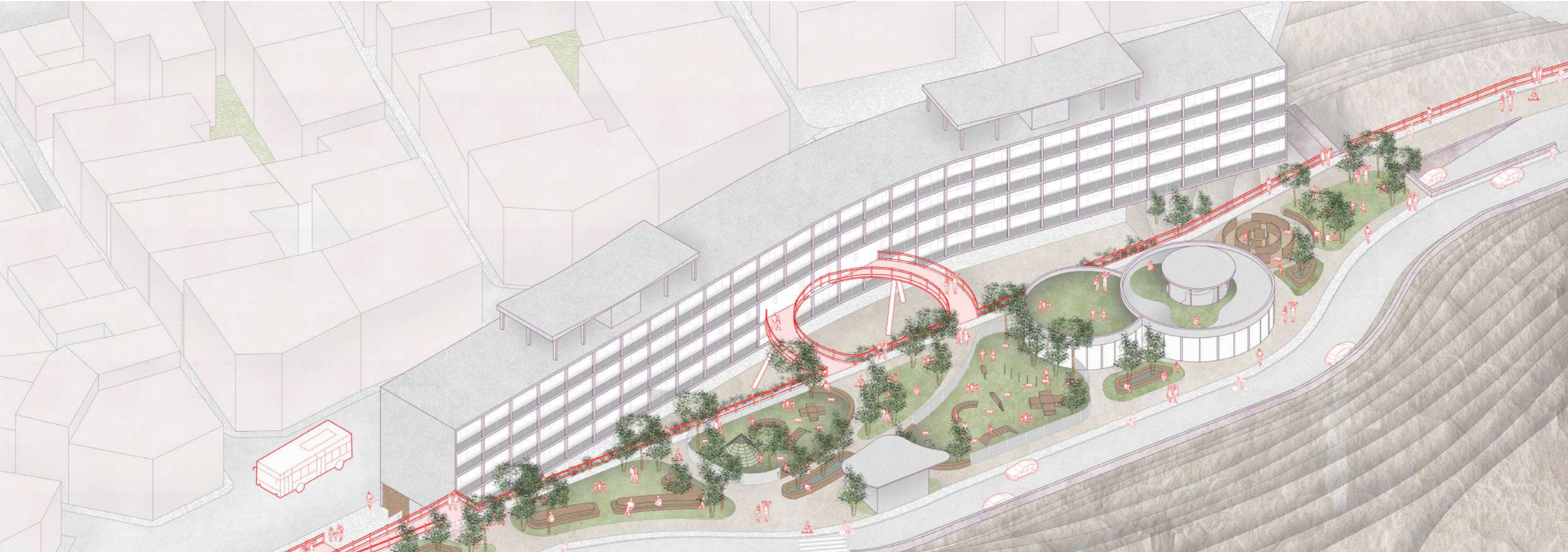

Κάτοψη 4ου Ορόφου

Ιδιαίτερα ευχαριστώ στον Ζήση Τσάτσο για τον σχεδιασμό του birdehoodfilopparou.com
και στον Γιάννη Πλουμή για την κατασκευή του φυσικού κεραμιδιού.